

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

Nr. 6. XII: aastakäik

TEATAJA

15. märtsil 1937

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimishind:		Toimetus ja talitus:	Kuulutuste hinnad:
Aastas . . .	kr. 2.50	Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Pikk t. 20	1/1 lhk. . . . . kr. 30.00
Poolaastas . . .	1.50	Kõnetraat 426-15. Toimetaja kõnetunnid:	1/2 " . . . . . " 16.50
Välismaale . . .	5.00	Igal äripäeval 12—2 p. l.	1/4 " . . . . . " 10.00
Poolaastas . . .	3.00		Kaanekülgedel—kokkuleppe!

SISU: Palkade ja elukalliduse tõusu nõiarang. Majaomanike võlgade ümberlaenustamisest. Veel toornahkade kontrolli teostamisest. Mis on kõlvatu võistlus? Elatisvahenditega kauplejate ühing „EKÜ“ algab tegevust. Eesti töösturite juhtiv organisatsioon 20-aastane. Kus on pääsetee? Vekslile ei tohi teha märkmeid. Kindlad hinnad kaubandusse. Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt. Äride register. Abieluvaranduse lahutamise lepinguid. Toiduainete turg Väätsbörssid. Kaubahindu. Tallinna börsi kursisedeldid.

TEIE PARIM JA USTAVAIM SÕBER

SABA VASTUVÕTJA

TALLINNA MANUFAKTUUR & KAUBANDUSE A.-S.

*on Schwarzwaldi peen-
mehaan. meisterteos. Ta
on ilus, vastupidav ja iga-
üks on tast vaimustatud.*

*Alnuesindaja
Eesfis:*

RAADIO-LADU

Raekoja plats.

Teenri tän. 1.

Pstk. 231.

Tel. 426-06.

Fa R. Teglhüs

Tallinn, Suur Karja tän. nr. 18-19

Telefon 445-02

Kaseinitööstus,
eksport, import
ja komisjoniäri

FOTO

Parikas
TALLINN

KUNINGA 1

PORTREED
GRUPID
SUURENDUSED

AVATUD:

ÄRIP. KL. 9-17
PÜHAP. „ 11-14,
KONETR. 437-50

UUDISMUSTRID KEVAD 1937

A/S. „TEKLA“

RIIDEKAUPLUSED:

TALLINN, Suur Karja 15

TALLINN, Pärnu 6

HAAPSALU, Ehte 2

KURESSAARE, Kauba 2

MUSTVEE, Tartu 15

NARVA, Peetri pl. 2

PETSERI, Kaubarida 6/7

PÄRNU, Laidoneri 6

RAKVERE, Turuplats

VALGA, Kesk 14

VILJANDI, Tartu 6-a

VÖRU, Jüri 5-a

Müügil kindlate hindadega järgmiste kodumaa vabrikute saadused:

BALTI PUUVILLA KETRAMISE JA KUDUMISE VABRIKU A/S-i:
KREENHOLMI PUUVILLASAADUSTE MANUFAKTUURI O/Ü-se
SINDI TEKSTILVABRIKUTE ÜHISUSE
O/Ü. E E S T I N I I D I V A B R I K U

Palkade ja elukalliduse tõusu nõiaring.

Maailm on praegu Prantsusmaal toimuva huvitava eksperimendi tunnistajaks, kus püütakse uute sotsiaalseadustega tööliiskonna olukorda kergendada, nende palku tõsta ja samal ajal hindade ning seoses sellega ka elukalliduse tõusu ära hoida. See Blum'i rahvafrondi „sotsiaaleksperiment“ on kogu avalikkuse tähelepanu kiskunud nõnda endaga, et teistes maades samalaadsed nähtused on jäänud nagu varjatuks. „Hindade hoidmine vääringeru tasemele vastaval kõrgusel on Prantsusmaa probleem, meie peame selle lahendama, muidu me hukume“, ütles Prantsuse majandusminister Spinasse.

Samal ajal on tegelikkuses hinnad ja palgad alanud kardetavat võidujooksu. Prantsuse söetööstuses on palgad, mis on arvestatud 100 fr., tõusnud mai-juuni palgatõstmisel 8 fr., tasulise puhkeaja sisseviimisel 5 fr., 40-tunnilise tööandala sisseandmisel 25 fr., tööandjate abiraha maksude suurendamisel 5 fr. Kogusummas ulatub tõus 9 kuuga 53 frangini ning uuemate palgatõstmiste tagajärjel koguni 68 frangini. Arvestades siin ka möödunud aasta lõpul toimunud toorainete hinna tõusu selgub, et tööstuse kogukuludes on selle tulemuseks 45% tõus. Samal ajal tõusid 30% suummüügihinnad ning 15% elumaksumusindeks. Viimane aga ei vasta tõelisele olukorrale, kuna kunstlikult hoiti üürid ja gaasi ning elektri hind samal tasemel. Et palkade tõusust tööliiskonna kasuks langevaid hüvesid hindade tõus ei saaks neelda, on valitsus asunud seaduslikult karmilt reguleerima leiva, veini, liha, kütte- ja valgusainete ning liiklemise hinna norme. Sellega seisavad seoses tollide tõstmine, sisseveo kontingentide vähendamine, põllumeestele nisuhinna kõrgendamise keelamine jne. Blum andis rahvamajandusele juhtlause ühe sõnaga: „p a u s i“. Blum'i eksperiment, sotsiaalseaduste ja palkade tõusu näol rahva ostujõudu tõsta ja selle kaudu majandust elustada, on jõudnud kriitilisse ajastusse, kus viimseks väljapääsuteeks näib jäävat frangi veelikordne devalveerimine. Esimene devalveerimine oli Prantsusmaale vajaline selleks, et ta kaubad välisurgudel hinnalt ei tõuseks. Siin aga liitub küsimusse juba valitsuse populariteedi hoidmiseks vajaline poliitiline külg.

Välismaised Prantsuse majandusele vaatlejad ütlevad avameelselt, et Blumi majanduseksperiment ei anna mingil juhtumil tulemusi.

Kogu praeguses Prantsuse majandusprobleemis on terve rida momente, mis vihjavad ka Eestis viimaste kuude kestes tekkinud nähtustele. Meie tööstus on äsja astunud palga tõstmise nõuete ajastusse ja nimelt põhjendusel, et elumaksumus on tõusnud 12% võrra. Võrreldes aga 1929. a. kõrge konjunktuuriga näeme, et (1927—31=100) keskmise juures oli 1929. a. elumaksumuse indeks 109, 1936. a. aga 92, samal ajal oli palkade indeks 1929. ja 1936. a. 102, kuid töölise teenistuse ostujõud tõusis 1929. a. 94-lt 1936. a. 111-le. Palkade tõus on käesoleva aasta esimeste kuude jooksul veelgi märgatav.

Need andmed tõendavad, et hoolimata elumaksumuse tõusust pole töölise olukord halvenenud. Elumaksumuse tõus ise koosneb meil peamiselt toitluse ja kütte kulude tõusust — vähesel määral on kerkinud korteri, riie- ja muud kulud. Siinjuures olgu märgitud, et hüpe hindades ja elumaksumuses on ka teistes maades. Samal ajal, kui meil elumaksumuse pearaskus langeb toiduainete (eriti liha ja või) hinna tõusule, on näit. Saksamaal elumaksumuse kõrgeks põhjuseks tööstuskaupade hinna tõus.

Kogu küsimusel on ka kaugem rahvamajanduslik tagapõhi. On selge, et kogu maa majanduse üheks eesmärgiks on rahva laiade hulkade elustandardi tõstmine. Tekkinud palganõudmised suurtööstuses on õigupoolest esimene lükk, et meil võib alata samasugune elukalliduse ja palkade tõusu nõiaring nagu see praegu vapustab Prantsusmaad. Meil antud ja päevakorral olevad sotsiaalseadused eeldavad tööstuse andamite suurendamist tööliiskonna hüveks. Toorainete kallinemine riivab ka meid, kuid tööstus valdavas enamuses on seni suutnud hoiduda valmisproduktide hinna tõusust. See on sisuliselt preemia maksmine tarvitajaskonnale tööstuse loomuliku kasu arvel. Teistes maades oli toorainete hinna tõusu otseseks vastukajaks just tööstusartiklite kallinemine.

Meie praegune olukord on õigupoolest pendel, mis seisab, kuid mille võnkumapanemiseks piisab ühest palkade tõusu aktsioonist. Ei tule unustada, et tööliiskonna palkade tõus kisub enesega kevadhooajal kaasa maatöölised, ametnikkonna jne.

On kindel, et tööstuslikud kaubad ja eriti

siseturule tootvad tööstused ei suuda siis enam maksa tarvitajaskonnale hinna taseme hoidmise näol „preemiaid“ ning algab võidujooks, mille juures ei ole kindel, kas selles võitjaks pooleks jäävad tööliskihid. Tööliskonna ostujõu tõstmine ja nende palkade suurendamise tarve on probleem, mis vajab lahendamist nõnda, et ei vapustataks maa majanduslikku tasakaalu. Siin on olemas ka rahulikumaid teid, ja nimelt — tööjoudluse suurendamine käitistes.

Et meie tööliskond oma tööjõudu 8 tunni kestes muude maadega võrreldes küllalt otstarbekalt ära ei kasuta, see selgub kas või sellest, et meie tekstiiltööstuses töö käib ikka veel 2—3 teljega, kuna aga näit. Venemaal on 6 telge otse määratud miinimum, samuti on teistes Euroopa maades 6 teljel töötamine iseenesest mõistetav, kuid see arv tõuseb ka kuni 20-ni. Villa alal töötatakse 4—6, siidi alal — 4—8 teljega jne. Samuti on ratsionaliseerimine hiigla edusamme teinud ka auto- ning nahatööstuses jne. Näit. tekstiiltööstuses on töölisele langev produktsiooni hulk USA-s 4 korda, Inglismaal 3 korda ja Saksamaal 2 korda suurem kui meil.

Tööpinge tõstmiseks on ka eeldusi loodud

eriti 1936. a. jooksul, millal seni ratsionaliseerimist pidurdanud vanu masinaid on suurel määral uuendatud. Jõu- ja töomasinate sissevedu 1936. a. tõusis 1935-daga võrreldes 67% ja 1934-daga võrreldes 148%.

Ratsionaliseerimisel kui evolutsioonilisel vahendil sama tööaja kestes suurema tasu saavutamiseks on veel teinegi voores, — see aitab lahendada meie tööjoudude vähesuse probleemi. Kevadhooaja tööde algamisel tööstusettevõtteid ise oludest tingitult on sunnitud minema tööjõu otstarbekama rakendamise suunas. Tööliskonna elustandardi tõstmise juures pole ülearune alla kriipsutada ka avalike suuremate summade otstarbekama kasutamise vajadust ja esinduslikkuse asemel nende juhtimist sinna, kus see enam vastaks töötavate kihtide sotsiaalse eluolu tõstmisele.

Tööliskond peaks tõsiselt meie praegust majanduselu seisundit arvestama ja jõudma enne streikide organiseerimist oma juhtkonnas arusaamisele, et just tema on praegu vastutav, et meil ei hakkaks korduma Prantsusmaa rahvafrondi „sotsiaaleksperiment“ oma võimalike vapustavate tulemustega.

Sks.

Majaomanike võlgade ümberlaenustamisest.

Juba 1935. a. sügisest peale taotlevad majaomanike ringkonnad haruldase visadusega endale erilisi soodustusi krediidi alal. Kõigepealt esinesid majaomanikud nõudmisega, et alandataks seaduseandlikul teel hüpoteeklaenu protsent üldiselt 5%-ni aastas. Kui see ei annud tagajärgi, siis esines Eesti Hüpoteekpang majamanike huvides sooviga, et tema käibelolevate pantlehtede protsent alandataks seaduseandlikul teel 5%-ni aastas, kusjuures pank oleks siis alandanud vastavalt ka oma laenuprotsenti. Ühtlasi palus Eesti Hüpoteekpang Vabariigi Valitsust kindlustada tema 5%-liste pantlehtede kurssi samal tasemel kui oli tol korral tema 6%-liste pantlehtede kurss, mis oli siis 92 saja eest. Ka Eesti Hüpoteekpanga palve lükati tagasi. Kui Majaomanike Koda möödunud aastal alustas oma tegevust, seadis ta endale ülesandeks majaomanike lühiajaliste võlgade ümberlaenustamise odavaprotsendiliseks ja pikaajaliseks. Teostanud majaomanike keskel ankeedi nende võlgade kohta, pööris Majaomanike Koda valitsuse poole kinnisvaradel lasuvate lühiajaliste võlgade ümberlaenustamise palvega. Maja-

omanike Koja ankeedi kokkuvõtte järgi ulatuvat majaomanike võlgade kogusumma 21 milj. kroonini. Sellest Majaomanike Koja esialgse hindamise järgi olevat sääraseid, mis vajaksid ümberkorraldamist, 15 milj. krooni, milline summa ei jää palju maha sellest summast, mille ulatuses esitati Eesti Maapangale põllumajanduslike võlgade ümberlaenustamise soove (16,6 milj. kr.). Mis kujul ja kelle arvel oleks pidanud toimuma majaomanike võlgade ümberlaenustamine säärases ulatuses, selle kohta ei olnud Majaomanike Kojal mingit konkreetset kava, vaid ta tugenes teostatud põllumajanduslike võlgade ümberlaenustamise eeskujule. Arusaadavalt järgnes sellele Majaomanike Koja palvele majandusministrilt eitav vastus.

Kuid Majaomanike Koda ei leppinud selle vastusega, vaid esines käesoleva aasta veebruarikuu algul uue esitusega kinnisvaradel lasuvate võlgade ümberlaenustamise asjas. See uus esitus on oma ulatuselt tunduvalt tagasihoidlikum, piirdudes 3,6 milj. krooniga (peamiselt provintsilinnades ja alevites asuvate kinnisvarade võlad), ning näitab ka ära, kuidas ja

kelle arvel peaks sündima ümberlaenustamine. Selle ettepaneku kohaselt peaks võlgade ümberlaenustamine toimuma valitsuse poolt väljantavate 6%-liste pantkirjade abil, mis võla katteks antaks sundkorras kreditoridele nominaalhinnaga. Ümberkorraldatud laenudelt maksaksid majaomanikud 5%, kuna protsendivahe jääks riigikassa kanda. Säärasel korral, arvab Majaomanike Koda, ei peaks pantlehtede vastuvõtmine krediitasutustele sünnitama mingeid raskusi, kuna pantkirjad oleksid varustatud riigi garantiiga.

Majaomanike Koda põhjendab oma palvet muidugi raske seisukorraga, milles olevat majaomanikud, kelle kinnisvarad on koormatud lühiajaliste võlgadega, kusjuures ta peab ka praegust lühiajalise krediidi asutuste laenuprotsenti (6—7%) kui ka Eesti Hüpotekpanga laenukingimusi (6½% + kursivahe) liig koormavaks majaomanikele, ning majade — eriti provintsilinnades asuvate — madala tasuvusega.

Peamiseks tugipunktiks aga, millele majaomanike ringkonnad on oma nõudmised rajanud, on, nähtavasti, põllumajanduslike võlgade ümberlaenustamine. Kuid majaomanikud unustavad, et nende osatähtsus rahvamajanduses ei ole mitte võrdne põllumajanduse omale, mis pärast põllumajanduslike võlgade ümberlaenustamisega ei saa õigustada majaomanike soovi nende võlgade ümberlaenustamise asjas. Kui teostati põllumajanduslike võlgade ümberlaenustamine, siis põhjendati seda vajadusega säilitada põllumajanduse kui meie tähtsaima majandusala tootmisvõimet, kuna talude massiliselt sundmüügile laskmisel kardeti põllumajandusliku toodangu langust. Säärast motiivi ei ole aga majaomanikel võimalik ette tuua, kuna majaomamine ja selle ekspluateerimine ei ole mitte tootev majanduslik tegevus. Seepärast ei ole rahvamajanduslikust seisukohast ka mingit hädadohtu selles, kui kinnisvarad, mis on üle koormatud võlgadega, lähevad sundmüügile ning vahetavad sel teel omanikke. Ka peaks majaomanike seisukord viimaseil aastail olema paranenud, sest üürid on tõusnud. Tallinnas hakkasid üürid tõusma juba 1935. aastal ning see tendents kestab edasi, vaatamata elavale ehitustegevusele. Kuigi provintsilinnades nõudmine korterite järgi pole niivõrd suurenenud kui Tallinnas, pole seal, teiselt poolt, aga ka ehitustegevus olnud nii hoogus, mis pärast ka seal üldise majandusliku tõusuga käsikäes käinud rahva sissetuleku suurenemise tõttu ei puudu eeldused üüride paranemiseks, mis ka suuremates provintsilinnades juba on hakanud avalduma.

Kuigi Majaomanike Koda peab Eesti Hüpotekpanga laenu liig kalliks ja majaomanikele üle jõu käivaks, näitab Eesti Hüpotekpanga laenuportfell järjekindlat tõusu, ning tõus oleks veel suuremgi, kui Eesti Hüpotekpanga pantlehed leiaksid suuremal arvul mahutust kapitaliturul. Ka väga elav ehitustegevus räägib selle vastu, et praegune laenuprotsent oleks liig koormav. Ainult neile majaomanikele võib praegune laenuprotsent olla liig koormav, kelle kinnisvarad on üle koormatud võlgadega. Seepärast ei saa Majaomanike Koda soovi lugeda küllaldaselt põhjendatuks.

Mis puutub Majaomanike Koda ettepaneku teostamise võimalustesse, siis pörkab see suurtele raskustele. Kõigepealt oleks raske kinnisvaradel lasuvate võlgade ümberlaenustamisel vahet teha provintsi ja pealinna vahel, veel raskem oleks aga vahetegemine ühe või teise provintsilinna vahel. Seepärast ei saaks kinnisvaradel lasuvate võlgade ümberlaenustamisel piirduda 3,6 milj. krooniga, vaid peab arvestatama mitmekordselt suurema summaga. Teostatud põllumajanduslike võlgade ümberlaenustamine näitas, et esialgset ümberlaenustamise ulatust tuli hiljem tunduvalt suurendada.

Suuremaks takistuseks on aga asjaolu, et kommerts- ja ühispankadel ei ole pikaajaliseks mahutamiseks vastavaid summasid. Alates septembrist m. a. on laenude nõudmine suurem kui hoiusummade juurekasv ning see tendents kestab edasi. 1. septembrist 1936 kuni 31. jaanuarini 1937 on laenu kommerts-, linna- ja ühispankades tõusnud 10,5 milj. kr. võrra, hoiusummad aga kõigest 5,5 milj. kr. võrra. Säärase rahaturu seisukorra juures ei või pangad omandada pantkirju, millede realiseerimine ei ole igal ajal võimalik. Pankade likviidsus, kel tuleks vastu võtta neid pantkirju, kannataks selle all.

Sealjuures peaksid veel pangad kaotama ümberlaenustatud summadelt 1—1½% aastas, mida pankadel praeguse vahe juures hoiusummadelt maksetavate ja laenudelt võetavate % vahel ei ole võimalik jätta enda kanda. Peab arvesse võtma, et pankade deebet- ja krediprotsentide vahe on aastate jooksul tunduvalt vähenenud. Kui 1927. aastal oli laenuprotsent kõikides Tallinna mõõduandvates pankades kõrgem tähtajaliste hoiusummade protsendist 4% võrra, siis nüüd on vahe kontokorrentlaenu ja tähtajaliste

hoiuserade protsendi vahel kõigest 2%, kuna diskontoprotsendi ja tähtajaliste hoiuserade protsendi vahe langeb koguni 1%-ni. Muuseumi olgu tähendatud, et teistes riikides on vahe deebet- ja krediprotsentide vahel enamasti suurem kui meil. Seepärast meie pankade teenistus laenuoperatsioonidelt, mis on nende tähtsaimaks tegevusalaks, on veel tunduvalt väiksem kui enne kriisi.

Majaomanike koja ettepaneku kohaselt tuleks ümber laenustada ka majaomanike võlad era-kreditoridele, mis on kindlustatud obligatsioonidega. Ka need erakreditorid kaotaksid seega ümberlaenustamise läbi, kuna harilikuks laenuprotsendiks on säärate laenude juures 7—8% aastas. Seega kõigutatakse aga usaldust obligatsioonide vastu. Obligatsioonil on aga seni olnud meie juures suur tähtsus kinnisvaraomanike krediidinstrumendina ja tema osatähtsus meie kapitaliturul on õige suur. Kui majaomanike ringkonnad kurdavad, et majaomanikel on hüpoteekaarkrediidid saamise võimalused väga piiratud, siis on karta, et obligatsioonivõlgade sunduslik ümberlaenustamine kitsendaks veelgi neid võimalusi. Seepärast peaks hoiduma usalduse kõigutamise eest obligatsioonide vastu.

Ka võib sellane kaugeleulatuv samm võlgade huvides, nagu seda on Majaomanike Koja

poolt ettepanud sunduslik ümberlaenustamine, mõjuda üldse demoraliseerivalt võlgnikele ning välja kutsuda ka teistelt ringkondadelt võlgade ümberlaenustamise nõudmisi. Me nägime seda juba mõni aasta tagasi. Kui 1932. aastal viidi läbi laenuprotsendi alandamine seaduseandlikul teel, siis andis see tõuke mitmesugustele ringkondadele esineda hiljem aegajalt ikka uue laenuprotsendi alandamise nõudmisega, olgugi et vahepeal majanduslik olukord oli juba tunduvalt paranenud. Majaomanike võlgade ümberlaenustamine riivaks ka teiste kodanike kihtide õiglustunnet, sest majaomaniku all mõistab lai mass ikkagi varandusega isikut. Kui säärane ümberlaenustamine sünnib veel osaliseltki riigikassa arvel, nagu seda soovib Majaomanike Koda, siis mõjuks see kahtlemata võrastavalt vaesematele rahvakihtidele — tööliste, käsitöölisele, ametnikele j. t., ja annaks ka neile põhjust esineda mõningate nõudmistega, mis omakorda koormaksid riigikassat; igal juhul võib aga siis oodata neilt ringkondadelt üüride normeerimise esitamist, mis oleks aga soovimatu majaomanikele enestele.

Toodud kaalutlustel ei saa pooldada majaomanike võlgade ümberlaenustamist.

V. S.

Veel toornahkade kontrolli teostamisest.

„Kaubandus-tööstuskoja Teatajas“ nr. 5 avaldasime oma seisukoha Põllutööstusministeeriumi poolt algatatud toornahkade väljaveo kontrolli teostamise kavatsuse kohta. Tol korral oli meil kasutada ainult vastav seaduse eelnõu. Nüüd, millal on koostatud ka toornahkade väljaveo kontrolli teostamise määruse eelnõu, milles on ette nähtud kavandatava kontrolli teostamise üksikasjalised eeskirjad, peatume veel kord küsimuse juures lähemalt.

Tutvudes määruse eelnõu sisuga peame kõigepealt tähendama, et meil ei ole põhjust muuta oma eitavat seisukohta kavatsuse kohta, vaid et me oleme jõudnud veel kindlamini veendumusele, et toornahkade kontrolli teostamine Põllutööstusministeeriumis väljatöötatud seaduse ja määruse eelnõudes ettenähtud aluseil ja korras võiks toornahkade tootmise ja väljaveo alal anda loodetavate tulemuste asemel üsna vastupidiseid tagajärgi.

Selleks, et küsimust igakülgsest selgitada, kutsus koda kokku asjast huvitatud äripidajate

erinõupidamise, millest võtsid rohkearvuliselt osa toornahkade eksportöörid, samuti meie suuremate nahaparkimisettevõtete juhatajad. Paljud ettevõtjad, kes ei võtnud osa erinõupidamisest, on oma seisukoha küsimuse kohta teatanud meile kirjalikult. Kõigi meile avaldatud arvammiste alusel võime kinnitada, et asjast huvitatud ringkonnad oma suures enamuses, samuti mitmed suurte kogemustega eriasjatundjad nahakaubanduse alal ei saa heaks kiita Põllutööstusministeeriumi kavatsust.

Kui välismaal selleks, et kaitsta loomanahku tõukude eest, seatakse sisse karja sunduslik desinfitatsioon, selgitatakse loomapidajatele, kuidas on võimalik ära hoida nahkade rikkumist muul viisil, ning selleks, et kaitsta loomade nahku nülkimise juures rikkumise eest, pannakse maksma mitmesuguseid korraldusi ja võetakse tarvitusele moodsaid nülkimise sisseseadeid ja abinõusid, — siis on ometi ka meil õige haarata samade abinõude järele, mitte aga loota samade tulemuste saavutamist toornahkade väljaveo

kontrolli sisseadmisega, mis on kõne all olevatest abinõudest kõige kaudsem. Kui asuda seisukohale, et toornahkade väljaveo kontrolli sisseadmine on üks neid abinõusid, mis me peame tarvitusele võtma toornahkade kvaliteedi tõstmiseks, siis ei saa me kuidagi jagada Põllutöoministeeriumi arvamist, et väljaveo kontrolli sisseadmine peaks sündima esimeses järjekorras ja alles siis, kui on sisse seatud kontrollid, kaalumisele võtta, kas ja kuidas tarvitusele võtta teised kõne all olevad abinõud.

Edasi on Põllutöoministeeriumi poolt väidetud oma kavatsuse põhjendamiseks, et meil on munade ja või kontrollid annud häid tulemusi, miks siis olla ja vaielda toornaha väljaveo kontrolli vastu?

Munade ja või väljaveo kontrolli teostamise mõtteks on kõrvaldada väljaveetava kauba hulga teise järgu kvaliteediga kaup. Kui aga toornahkadega kauplemise ala asjatundjad peavad tarviliseks lubada väljaveoks mitte üksnes esimese, vaid ka teise ja kolmanda järgu headuses nahku, veel enam — asjatundjate arvates tuleks lubada väljaveoks isegi ka praak-nahku, missuguse seisukoha vastu ei ole, meie teada, ka Põllutöoministeerium, siis kergib küsimus, milleks sisse seada toornahkade väljaveo kontrolli. Tõsi, kontrolli teostamine sunniks eksportööre standardiseerima nahakaupa määruse eeskirjade kohaselt. Kui meil toornaha kaubanduse alal oleksid välja kujunenud kindlad sortimendid või oleks põhjalikult selgitatud, missuguseid sorte nõutakse välismaail, siis oleksid teatavate standardite maksmapanekuks eeldused olemas, kuid see küsimus, kuidas standardiseerimist läbi viia, ei ole asjatundjate arvates veel kaugeltki selge, vaid see küsimus vajab veel pikemaajalist uurimist ning kaalumist. Ka ei ole põhjendatud arvamine, nagu oleks meil toornahkade väljaveo kontrolli tarvis selleks, et tõkestada välisurule kõlbmata nahkade väljavedu. Üldiselt teostavad välisfirmad ostetud nahkade vastuvõtmist juba enne väljavedu ja lasevad nahku sortida ning pakida oma tarvitusele vastavalt. Bata esindajad, kes siin nahku vastu võtavad, peaksid küll meie kontrolöridest paremini teadma, missugune kaup nende ettevõttele sobib ja on vastuvõetav.

Tutvudes toornahkade väljaveo kontrolli teostamise määruse eelnõuga, peab tähendama, et määruse eelnõus on jäetud lahendamata rida vä-

ga olulisi küsimusi. Siinkohal lubatagu meil ette tuua mõned näited. Määruses kõneldakse vigadeta, vigadega ning praak-nahkadest, kuid määruses ei ole umbkaudseltki defineeritud, mida peetakse näiteks vigadega nahaks. Koja arvates on sellaste mõistete defineerimine määruses tingimata tarviline.

Määrusega on kavatsatud keelda väljaveoks praak-nahku, ometi arvavad asjatundjad, et sellase keelu maksmapanek ei oleks millegagi põhjendatud, sest paljusid praak-nahku, näiteks koide rikutud pealispinnaga, ei saa meie tööstus küll kasutada, kuid välismaail kasutatakse neid seemisnaha valmistamiseks. Samuti lähevad teiste puudustega ja riketega nahad teisteks otstarveteks.

Määruse alusel (§ 2) on Põllutöoministeeriumil õigus kontrollida hoiuruumide vastavust toornahkade hoidmise nõudeile ning üles seada need nõudmised; ometi oleks tarviline, et kõik nõudmised, millele ruumid peavad vastama, oleksid fikseeritud määruses. Ka eksportööril peaks õigus olema teada saada, mida Põllutöoministeeriumi kontrolör temalt määruse alusel võib nõuda.

Määruse § 7 ettenähtud protesti esitamise õigus ei kindlusta eksportööri kahjude eest, mis teda võivad tabada, kui vaidlused nahkade kvaliteedi kohta kestavad pikemat aega. Sellaste küsimuste otsustamine peaks toimuma väga kiiresti ja määruses tuleks ette näha, mis aja kestes vaidlus lõplikult peab otsustatama.

Viiks liiga kaugele, kui peatuda kõigi üksikasjade juures, kuid me arvame, et ka need üksikud näited tõendavad määruse eelnõu puudulikust.

Me arvame, et kõik asjaolud, millede juures oleme siin peatunud, on küllaldaseks tõenduseks sellele, et toornahkade väljaveo kontrolli teostamise kavatsus ei ole, meile esitatud kujul, sugugi veel küps elluviimiseks. Enne kui küsimus — kuidas tõsta toornahkade kvaliteeti — esitada Vabariigi Valitsusele lõplikuks otsustamiseks, tuleks meie arvates veel koguda üksikasjalisi andmeid selle kohta, kuidas see küsimus on lahendatud teistes riikides, ja põhjalikult uurida ning kaaluda, missugused abinõud võiksid meie oludes olla kõige otstarbekohasemad.

Mis on kõlvatu võistlus?

K.-t.-koja nõuniku R. Berendsen'i loengu kokkuvõte.

Kõlvatu võistluse küsimus huvitab paljusid ettevõtete pidajaid. Peab aga kohe algul ütleva, et täpset definitsiooni selle kohta, mis loetakse kõlvatuks võistluseks, ei leia me majandusteaduse õpperaamatuis ega anna sellele vastust ka meie seaduseandlus. 1931. aastal pandi küll maksma „Kõlvatu võistluse vastu võitlemise seadus“, kuid ka see eriseadus ei defineeri kõlvatu võistluse täpset mõistet. Selle seaduse § 1, s. o. seaduse üldeskiiri, ütleb: „Isikult, kes ärilise läbikäimise alal oma toiminguga, mis võib kellelegi tuua kahju, on sattunud vastuollu võistluse heade kommetega, võidakse nõuda, et ta loobuks sellest toimingust ja et ta kõrvaldaks toimingu tagajärjel tekkinud väärulukorra. Kui ta aga teadis, või pidi teadma, et toiming võib tuua kahju kellelegi võistlejale, siis võidakse nõuda temalt ka kahjutasu.“

Mainitud paragraafi tekstist järgneb, et Kõlvatu võistluse vastu võitlemise seadus loeb kõlvatuks võistluseks ärilise läbikäimise alal ettevõetud toimingud, kui need on vastolus võistluse heade kommetega.

Nüüd tekib omakorda küsimus, millised on siis need toimingud, mis on vastolus võistluse heade kommetega, ja millises ärilises tegevuses need võivad avalduda.

Nende küsimuste kohta annavad vastuse seaduse motiivid.

Kõlvatu võistluse vastu võitlemise seaduse üldeskiirjade kohaldamine eeldab, et võistlustoiming oleks vastolus võistluse heade kommetega. Selles väljendubki toimingu kõlvatus. Missugusel tingimustel tuleb võistlustoiming lugeda vastolus olevaks heade kommetega, see oleneb mitte ainult üldistest vaadetest headele kommeteile võistluse alal, vaid ka faktilistest asjaoludest.

Vaadeldes teiste riikide vastavate seaduste üldklausleid näeme, et vastolu heade kommetega on kõikjal üldeskiirjade kohaldamise eelduseks. Osalt lahkuminev on Ungari 1923. a. seaduse § 1 tekst, mis lausub: „Ärilit võistlust ei tohi toimetada ärilise au või üldiste heade kommete vastaselt.“ Läti 1927. a. seadus keelab üldklauslis toimingud, mis „käivad heade kommete või maksivate kaubanduslike või tööstuslike kommete (usansside) vastu“.

Saksa ja Austria sellekohased seadused kõnelevad ainult headest kommetest. Tšehhoslovakkia üldklausli tekst kõneleb võistluse headest kommetest, toonitades sellega, et võistlustoimingute kõlvulisust ei tule hinnata üldiste,

vaid eriti ärilise võistluse alal tunnusstatud heade kommete seisukohalt. — Säärane põhimõte on ka meie Kõlvatu võistluse vastu võitlemise seaduse üldeskiirjades läbi viidud.

Heade kommete mõiste on meil tuttav juba tsiviilõigusest. Muidugi on see mõiste kaunis veniv ja omab suhtelise iseloomu. Kord võib see või teine toiming olla täiesti kombeline, teinekord võib sama toiming osutada vastolus olevaks heade kommetega, s. o. osutada kõlvatuks. Kas toiming on kombevastane või mitte, see oleneb suurel määral ka kõlvalasjaoludest. Samuti toimingut, mida ühe rahva juures loetakse kombeliseks, võib teine rahvas hukka mõista kui kombevastast. Ka muutuvad arusaamised kombelisusest aja jooksul, mispärast võib ütelda, et heade kommete küsimus on suurel määral aja ja vaadete küsimus.

Üldine seisukoht aga on, et võistlustoiming muutub kõlvatuks, kui ta on vastolus võistluse heade kommetega. See nõue sisaldab eneses muidugi teatud ebamäärasuse ega normeeri täpselt, mis võistlusel on lubatud, mis mitte. Ta jätab igal üksikul juhul praktika ja kohtu määrata küsimuse, kas teatud võistlustoiming on kõlbeline või kõlvatu.

Üldiselt on teada, et õigus ei sisalda ainult kindlaid täpseid eeskirju, vaid paljud õiguslikud instituudid ja küsimused on seadustes märgitud niivõrd üldiste, deklaratiivsete lausetega, et alles elu ja kohtu praktika ise peavad andma neile eeskirjadele konkreetse sisu. Mis on näiteks Balti craseaduses laialt tarvitatav mõiste „heaperemehelik hool“? Seadus ei anna temale täpset sisu, kuid rajab siiski sellide mõistete eeskirjad, mis erahuvidele on väga tähtsad. Juba Rooma ius gentium oli rajatud mõttele, et õigus on elav organism ja vajab norme, mis võimaldaksid preetorile värskendada ja arendada õigust oma elutarkusega.

Praktiliselt on üldeskiirjad vajalised. Kõlvatu võistluse vastu võitlemise esimene seadus, Saksa 1896. a. seadus, ei tunnud sääraseid üldeskiirju. Tulemuseks oli nähtus, et võistlejad haudusid aina uusi kõlvatuid võistlustrikke, mida seaduse eeskirjad polnud ette näinud. Leidlikkus võistlustrikkide väljamõtlemisel on nii suur, et seaduseandlus ei suuda neid ette näha ega nendega sammu pidada.

Loetella kõiki võtteid, mida võistluse ajal lubamatuks peetakse, polegi soovitatav. Võistluse õigus, samuti nagu muudki kaubandusõiguse alad, on

alati olnud esijoones rajatud alatasa arenevaile kaubanduse kombeile. Seaduseandjad on keeldunud fikseerimast neid õigusealasid kindlate normidega, kuivõrd avalikud või tähtsamad eramajanduse huvid pole tinginud seaduseandja vahelesegamist.

Kui seaduseandja oleks tõesti niivõrd ettenägija, et ta suudaks fikseerida kõik kõlvatud võistlusvõtted, mis leidlik võistleja võib lähemas või kaugemas tulevikus välja mõtelda, siis on veel kahtlane, kas seaduseandja peaks oma tahte nii detailselt ja ettenägelikult ette kirjutama. Kõnelemata sellest, et normid, mis keelavad võistlustoiminguid, millele võistlejad pole ise veel tulnudki, mõjuksid liiga õpetlikena, võib ütelda, et võistluskommete üksikasjaline ettekirjutamine võib muutuda takistavaks elule. See võistlustoiming, mis täna seaduseandjale võib näida kõlvatuna ja keelamisväärsena, võib paari kuu või aasta pärast näida asjaomastele ringkondadele täiesti süütuna ja iseenesestmõistetavana. Võistluskommete kohta võib ütelda, et need viimaseil aastakümneil erilise kiirusega on arenenud, ja võib arvata, et see areng vähimalt lähemas samas tempos edasi läheb. Leiutatakse ikka uusi võistlusvõtteid ja ühes sellega muutuvad, laienevad ja süvenevad arusaamised heast ning kurjast võistlusvõtte alal.

Küsimus, mis sugune toiming on vastolus võistluse heade kommetega, ei ole kaugeltki nii ebamäärane kui see ehk algul näib. Igaüks, kes võistlustegevust on jälginud, on võinud märgata, et ka võistluse alal on välja kujunenud teatud kombed ja arusaamised selle kohta, mis on lubatav ja mis on hukkamõistetav. Rõhuv enamus ärimehi ütleks, kui kohus seda neilt küsiks, et võistleja mahategemine ebaõigete teadete abil, rahvuslike vastolude õhutamine majandusliku boikoti sihiga, võistleja teenijate meelitamine oma kohuste rikkumisele ja ärisaladuste avaldamine teenijate või usaldusmeeste poolt on ebakõlbeline ja lubamatu, ja keegi neist ei tahaks enese kohta ütelda, et tema enesele sääraseid võistlusvõtteid lubab. Peale nimetatud võistlusvõtte on aga võimalikud veel paljud samasugused võtted, mida seadus küll otse ei nimeta, kuid mida äringkondade poolt peetakse ebakõlbelisteks. Ükski võistleja ei ela üksildasena, vaid teiste kaasvõistlejate keskel, seetõttu on temale üldreeglina — kui ta mitte päris uustulnuk ei ole — väga hästi teada, mida selles ringkonnas loetakse kõlbeliseks, mida mitte. Ja kui ta leiutab mõne uue võistlusvõtte, mida veel ei tunta, siis võib ta selle ärimoraali abil, mis ta kaasvõitlejate seas maksub, kui ka kohtu praktika ja üldiste kõlbusemõistete juhatusel väga hästi orienteeruda. Juhud,

kus ettevaatlik kaalutleja-võistleja, kelle kõlbeline tasapind pole alla keskmist, satub oma üllatuseks vastollu võistluse heade kommetega, on erandlikud. Harilikult juhtub see väga uute ja seejuures liiga energiliste ärimeestega. Viimastele oleks aga teatud ettevaatlikkus alati soovitatav.

Nii oleme siis enam-vähem saanud vastuse küsimusele, mis on kõlvalu võistlus. Nüüd tuleb aga võtta ligemale vaatlemisele, milliseis äriisilis toiminguis kõlvalu võistlus võib avalduda.

Kõlvalu võistlus võib avalduda väga mitmesuguseis toiminguis, kuid peaaesjaliselt tuleb nimetada:

1) kõlvalu reklaam, 2) kauba päritolu ebaõige märkimine, 3) võistleja kohta mahategivate teadete andmine, 4) ettevõtte nimetuse, erimärkide ja teiste tunnuste väärtarvitamine, 5) võistleja teenijate ja volinike meelitamine, 6) äri- ja tootmissaladuste rikkumine ja kuritarvitamine ja 7) teenijate ja volinike kasutamine võistleja poolt.

Vaatleme kõigepealt kõlvalu reklaami.

Kõlvalu võistluse vastu võitlemise seaduse § 2 ütleb:

„Isikult, kes avalikult andis ja levitas oma või teise isiku ettevõtte kohta ebaõiget teadet, mis hariliku tähelepanelikkuse juures võib tekitada eriti soodsa pakkumise mulje, võidakse nõuda, et ta loobuks avaldamast ja levitamast seda teadet.

Eriti kuuluvad eelmises lõikes ettenähtud teadete hulka teated: kaupade omaduse, valmistusviisi, hinna kalkulatsioonide, muretsemisviisi, produktsiooni või ärimeetodite, auhindamise, äri vanuse või suuruse, müügi põhjuste ja tagavarade suuruse või seisukorra kohta.

Teate all mõeldakse ka kujutisi, etendusi ja muid vahendeid, mis võivad asendada suusõnalisi või kirjalikke teateid.

Avalikuks teate andmiseks loetakse ka teate avaldamist laiemale isikute ringkonnale, nagu ärisildi, ringkirja, hinnakirja, arve, kaaskirja või kauba palkkirja kaudu.

Kui teateandja teadis, või pidi teadma, et ebaõige teade võib viia eksi arvamisele ja tuua soodustust tema või teise isiku ettevõttele, siis võidakse nõuda temalt ka kahjutasu.“

Nagu etteloetud paragraafi tekstist selgub, osutub reklaam kõlbmatuks alles siis, kui ta sisaldab eneses ebaõigeid teateid.

Riigikogule Vabariigi Valitsuse poolt esitatud eelnõu tunnistab kõlvaluks reklaamiks kõik teated, mis „hariliku tähelepanelikkuse juures võivad viia eksi arvamusele“. Riigikogu üldkomisjon aga ei nõustunud säärase liig laialdase reklaami pii-

ramisega, vaid pidas vajaliseks nõuda, et teade peab olema ebaõige, alles siis on reklaam kõlvatu.

Võrreldes teiste riikide seadusi näeme, et teadete ebaõigsust eeldavad ka Saksa ja Austria seadused. Ungari seadus seisab põhimõtteliselt seisukohal, et teade peab olema ebaõige, kuid lisab juure, et ka õiget teadet ei tohi levitada sel viisil, et temale harilikku tähelepanelikkuse juures võidaks anda tõe mittevastav mõte. Veel sammu edasi astub Tšehhoslovakkia seadus, mis, olenemata teate tõelisusest, keelab tema avaldamise ja levitamise, kui teade võib viia eksiarvamisele. Meie Kõlvatu võistluse vastu võitlemise seadus nii kaugelt ei lähe, tema piirdub ainult sellega, et teade ei tohi olla ebaõige. Seaduse tekstuaalse mõtte järgi peavad talitama ka kohtud, sest — nullum crimen sine lege — ei ole süütegu ilma vastava seaduseta. Saksa kohtupraktika on küll nihkunud veidi teisele alusele. Seal tõlgitsetavat järjekindlalt, et sõnaga „ebaõige“ pole mõeldud midagi muud kui seda, et teade võib, arvestades asjaomaste ringkondade arusaamisi, viia eksiarvamisele. Samuti ka Austrias. Kui vastavais küsimusis subsidiaarselt kasutada ka Saksa ja Austria seaduste käsitamise praktikat, siis peaks otsusele tulema, et tähtis pole teate objektiivne ebatõelisus (vale), vaid subjektiivsele ebatõelisusele viiv arusaamine, mida teade võib tekitada. Seejuures ei ole teate sõnastus alati otsustava tähtsusega, vaid otsustav on pigem üldmulje, mis teade tarvitajaskonnas tekitab! Ka siult õige teade võib tekitada ebaõige kujutluse asjaoludest.

Selle küsimuse kohta puudub meil aga seniks veel laialisem kohtupraktika, seepärast on raske siin mingit lõppseisukohta võtta.

Teade ükskõik millisel kujul, on see ilmunud või levitatud, peab võima tekitada erilise soodsa pakkumise mulje. Mõiste „eriti“ (eriline) on veniv ja muutlik, olenedes igasugustest asjaoludest, eeskätt kohtupraktika suhtumisest kõlvatule võistlusele. Riigikogu oma seletuskirjas Kõlvatu võistluse vastu võitlemise seaduse § 2 kohta ütleb, et teade peab tekitama eriti soodsa pakkumise mulje, eeldades, et võistlusmoraali nõuete arenguga kohtupraktika saab ikka vähem rõhutada seda tingimust.

Seepärast ei ole kõne all oleva paragraafi kohaldamiseks nõutav, et avaldatud mulje oleks täitsa vale, reklaam võib ka soodsa pakkumise juures osutada kõlvatuks, kui ta tekitab eriti soodsa pakkumise mulje, tõstes teatava ettevõtte (äri, kaupluse) tarvitajaskonna silmade ees esile.

Samuti pole tähtis, kas teade on tõesti petlik, ka seesugused ebaõiged teated, mille koh-

ta võib ütelda, et lähema ja asjatundlikuma vaatluse juures nadeisuda petta, võivad osutada kõlvatuks, kui teade võib hariliku tähelepanelikkuse juures tekitada eriti soodsa pakkumise mulje.

Ka ei ole tähtis, nagu seda Kõlvatu võistluse vastu võitlemise seaduse seletuskiri ütleb, et teade peaks olema oma pelliku eesmärgi saavutanud, sest reklaam osutub kõlvatuks, kui ta võib viia eksiarvamisele.

Seadus ei keela üksnes kõlvatut reklaami avaldada, vaid keelab ka seda levitada. Suuremalt jaolt sünnib äri reklaam trükitoodete kaudu. Arvestades seda erilist tähtsust, mis trükitooted ärilise võistluse alal omavad, peab seadus eraldi normeerima reklaami, mis toimub trükitoodete kaudu, ja võtma tarvitusele erilised abinõud korrektsete võistlejate kaitseks trükitoodete kaudu toimuva kõlvatu reklaami vastu.

„Levitajaks“ selles mõistes ei mõelda mitte ajalehe või ajakirja müüjat, mitte lehepoissi või kioskinaist, vaid reklaami autorit, trükitoote väljaandjat ja vastutavat toimetajat. Ajalehed ja ajakirjad peavad ka seisma oma ülesande kõrgusel ning teadma, et trükitoode pole mitte mõni prügikast, kuhu ükskõik mida sisse loobitakse ja ükskõik mil viisil seda edasi kantakse.

Kõlvatust reklaamist kannatada saanud isik võib kahjutasu nõudmisega esineda ka trükitoodete toimetajate ning väljaandjate vastu.

2) Kaupade päritolu ebaõige märkimine on sagedasimaid väärtegusid võistluse alal. Seepärast sisaldavad ka teiste riikide vastavad seadused eeskirju selle väärteto kohta.

Kaupade päritolu märkimise küsimus omab aga võistlustegevuses väga suure tähtsuse ja ebaõige märkimine, kui eriline väärtegu kõlvatute reklaamitrikkide üldises reas, nii palju erilisi jooni, et see toiming nõudis eraldi normeerimist.

Mis puutub kõnesolevasse võistlustoimingusse sisult, siis tähendavad seaduse motiivid selle kohta järgmist:

Mõnd loodusprodukti soetatakse kas üldse või eriti heas omaduses ainult teatud maal või maakonnas, samuti nagu mõnd tööstussaadust toodetakse ainult teatud paigas eriliselt kõrge kvaliteediga. Nendest asjaoludest võib olla tingitud produktide ning toodete eriliselt kõrge kvaliteet, mis — kui see tarvitajaskonnale saab tuttavaks — loob vastava maakoha ettevõttele teatud õigustatud edu võistlusel. Seaduseandja ei või lubada, et mõni teine ettevõtte, tarvitades oma kaupade märkimisel selle maakoha nimetust ja viies seega tarvitajaskonna eksiarvamisele, omastaks selle edu. See asjaolu riivaks eeskätt müüdi asjaomase maakoha ettevõtjate huve, peale-

selle aga ka kõikide teiste võistlejate huve, kuna ebaõige päritolu märkimisega võib üks nende seast saavutada teiste suhtes edu võistlusel, ilma et ta tõeliselt oleks seda edu ära teeninud. Ka tarvitajaskonna seisukohalt on seesugune pettus tihti väga kahjulik.

Seadus mõtleb kauba päritolu all kohta, kus kaup on valmistatud, mitte aga kohta, kus kaup on ostetud, ega ka kohta, kus asub produtseerija ettevõtte. Kuid kauba valmistamise koha kohta võiakse ekstarvamisele viia ka müüja nime või asukoha äratähendamise läbi. Seepärast ütleb ka seadus: „Kui keegi, märkides kaubale oma nime või aadressi, jätab kauba tootmise koha või maa sealsamas selgelt nimetamata, siis — kuivõrd see võib viia ekstarvamisele kauba päritolu kohta, võidakse ka kauba seesugust märkimist nime või aadressiga lugeda kauba päritolu ebaõigeks märkimiseks.“

Kauba päritolu ebaõigeks märkimiseks võib lugeda ainult seesuguste märkide või teadete või nimetuste tarvitamist, mis hariliku tähelepanelikkuse juures võib viia ekstarvamisele kaubavalmistamise koha või maa kohta.

Ei ole sugugi tähtis, kas väärtegu on tagajärgi saavutanud või mitte; samuti ei ole tähtis, kas ekstarvamise ohvriks võiksid langeda kõik ostjad. Ka siis, kui keskmiselt tähelepanelik ja keskmiselt arenenud osa ostjaskonnast võib sattuda ekstarvamisele, võivad võistlejad kaitsta end säärase võistluse vastu Kõlvatu võistluse vastu võitlemise seaduse eeskirjade abil.

Ei ole takistusi käesolevate eeskirjade kohaldamiseks ka siis, kui tarvitatud märk, teade või nimetus on õige kõikides oma üksikutes osades, kuid neid osi või kogumärki, teadet või nimetust on tarvitatud või väljendatud nii, et see, tekita des ebaõige üldmulje, võib viia ekstarvamisele. See küsimus on aga sisult niivõrd laialdane, et vaevalt läheks korda kõiki üksikasju ette tuua.

Tähendame siinkohal veel, et isikult, kes ebaõigesti märkis kauba päritolu, võiakse nõuda, et ta loobuks sellest ja kõrvaldaks tekkinud väärtolukorra. Kahjutasu nõudmiseks õigustab seadus juhtudel, kui isik, kes kauba päritolu ebaõigesti märkis, teadis või pidi teadma, et tehtav märkus päritolu kohta on ebaõige.

Trükitoodete vastutavad toimetajad ja väljaandjad on ebaõigesti päritolu märkimiste levitamise teadete suhtes samuti vastutavad nagu nad seda on kõlvatu reklaami korral.

3) Võistleja kohta mahategevate teadete avaldamine.

Teiste ettevõtjate kohta mahategevate teadete avaldamine mõjub harilikult veelgi kahju-

likumalt kui kõlvatu reklaam. Selles, et seadus peab pakkuma ettevõtjatele kaitset mahategevate teadete vastu, ei tohiks olla kaksipidi arvamist. Küsimus seisab vaid selles, kas meie kriminaal- ja tsiviilseadustikud pakuvad meie äri ringkonda- dele selleks küllaldast kaitset.

Jättes kõrvale kriminaalseadustiku normid tuleb tähendada, et praktika on näidanud, et BES eeskirjad pole küllaldased selleks, et kaitsta ettevõtjaid mahategevate teadete vastu. Seda kaitset peab andma eriseadus, käesoleval korral Kõlvatu võistluse vastu võitlemise seadus.

KVVVS järgi osutub kõlvatuks võistluseks see, kui halbade teadete avaldamine sünnib võistluse otstarbel. Toimingul võib peale selle otstarbe olla muidugi ka teisi eesmärke, näit. kättemaksu siht või soov saada teate avaldamise eest tasu või teatud majandusküsimuse avaldliku valgustamise soov jne.

Vastutus kõlvatu võistluse vastu võitlemise seaduse järgi jääb ikkagi püsima, kui muude eesmärkide kõrval on tõendatav ka võistluse otstarve. Kui aga üldse ei tõendata, et toimingut motiiviks oli võistluse otstarve, või kui võistluse moment toimingut motiivide kompleksis langeb täiesti tagaplaanile, siis ei saa säärase toimingut lugeda kõlvatuks võistluseks.

Võistluse otstarve ei lange ära selle tõttu, et teadete avaldaja või vastuvõtja on teatest õigustatult huvitatud. Võistluse otstarbe olemasoluks ei ole nõutav, et teade, tuues kahju võistlejale, tooks samal ajal mõnele teisele võistlejale, veel vähem teadete avaldajale enesele, mingit kasu või soodustust.

Teadet peab avaldatama või levitatama. Sellest järeldub, et seaduse eeskirjade kohaldamiseks on ükskõik, kas teade esineb oma arvamise või teadmise väljendusena või teiselt isikult saadud väljenduse edasiandmisena. Samuti on ükskõikne, kas teade on avaldatud või levitatud avalikult.

Teade peab aga käima teise isiku ettevõtte kohta. Teade peab võima kahju tuua ettevõttele, mille kohta ta käib.

Siinjuures on aga äärmiselt tähtis silmas pidada, et mitte üksnes ebaõigeste teadete avaldamine ja levitamine ei kuulu kõlvatu võistluse liiki, vaid keeldud on ka mõningaid õigeid teateid avaldada ja levitada. Õigusteoorias ja seaduseandlustes omaksvõetud põhimõtte järgi ei või aga kedagi, kes avaldab või levitab kellegi kohta õiget teadet, võtta selle eest vastutusele, välja arvatud juhud, kui seesuguste teadete avaldamine moodustab erilise süüteo koosseisu. Kõlvatu võistluse vastu võitlemise seadus tunnistab aga mõningate õigete

teadete avaldamise ja levitamise süüteoaks, mille eest võib nõuda kahjutasu.

Iga teate juures on tähtis, missugust mõju avaldab see teade vastavatele ringkondadele, kellele avaldatakse või kus teda levitatakse, kuidas need isikud sellest teatest aru saavad ning missugused järelused nad sellest teatest teevad. Teated, mis sisaldavad asjaolusid, mis asjatundlikul ja rahulikul kaalutlemisel omavad väikese tähtsuse, võivad teatud eeldustel, vastavate ringkondade reageerimise kaudu, omandada väga suure tahtsuse. See maksab niihästi ebaõigete kui ka objektiivselt õigete teadete kohta.

Põhimõtteliselt tuleb muidugi asuda seisukohal, et kedagi võib teha vastutavaks tema poolt avaldatud teadete pärast ainult juhul, kui see teade on ebaõige. Seda põhimõtet ei või aga alati puhtal kujul ellu viia. Tuleb arvestada seda, et rahvamassid teatud momentidel liig tugevasti reageerivad mõnesugustele teadetele, emesele aru andmata, kas see teade omab nii suure tähtsuse nagu arvatakse. Levides muutuvad seesugused teated, kuigi nad algul olid õiged, ikka fantastilisemaks ning võivad lõpuks tekitada meeleolu, mida võib nimetada paanikaks.

Ajal, kus ettevõttele tuleb võidelda suurte majanduslike raskustega, võib seesuguste sisult õigete ja ilmsüütute teadete avaldamine tuua neile võrratuid kahjusid ja osutada mõnel juhul neile otse saatuslikuks. Eraettevõtete halvamine ja ruimeerimine säärase teadete abil on ka rahvamajanduslikult ja riiklikult seisukohalt soovimatu. Juhtudel, kui nimetatud teadete avaldamine on sündinud mingisugustel kõrgematel motiividel või enesekaitseks või muul säärasel kaalulaval põhjusel, ei või seda muidugi lugeda kõlvatuks teovisiks. Seal aga, kus teate avaldamine on aset leidnud võistluse otstarbel, ei või seaduseandja jääda passiivseks ega lubada, et võistlejad, kasutades üksteise väikesi puudusi ja vigu ning laiade masside pealiskaudsust, arvustusvõime puudust ning kalduvust paanikale, üksteist surnuks konkureeriks sisult väikese tähtsusega andmete abil. Võistlus on meie eramajanduses tähtsaim ja kasulikem tegur, kuid niipea kui võistlus rajatakse oma tubliduse asemel teise niisama tubli või tubli ettevõtte mahategemisele sisult tähtsusetu andmetega, kaotab võistlus oma väärtuse, osutub kõlvatuks ja on rahvamajanduslikult pigem kahjulik kui kasulik.

4) Ettevõtte nimetuse, erimärkide ja teiste tunnuste väärtarvitamine.

Kõlvatu võistluse seaduse § 8 ütleb: „Isikult, kes tarvitab mingit nime või mingit ettevõttesse

puutuvat erimärki või erinimetust seesugusel viisil, et neid harilikku tähelepanelikkuse juures võidakse ära vahetada nimega, erimärgiga või erinimetusega, mida teine ettevõtte juba varem kasutab, võidakse nõuda, et ta loobuks seesugusest tarvitamisest ja kõrvaldaks tekkinud väärojuksorra.“

„Kui isik teadis, või pidi teadma, et nime, erimärgi, erinimetuse või välise seadeldise tarvitamine võib viia eksiarmamusele, siis võidakse temalt nõuda ka kahjutasu.“

Kommentaari selle juure on järgmine:

Registreeritud kaubamärkide ja firmade tarvitamise õigus on meil kaitsitud eriseadusega. See kaitse osutub aga liig kitsaks. Teatavasti tarvitavad ettevõtted ka seesuguseid erimärke, mis pole kaubamärkidenä registreeritud, näit. erilise muustriga või erilise materjalist või erilise kujuga kaubaümbrikke, mis tarvitajaskonnale on tuntud teatud ettevõtte kauba tunnustena. Kui mingi ettevõtte oma kauba kvaliteedi või muude omaduste abil on suutnud võita tura ja tarvitajaskonnas tema kaupu tuntakse teatud välise tunnuse järgi, siis ei või lubada, et teine võistleja nende tunnuste tarvitamise abil võiks ära kasutada esimese ettevõtte saavutusi. Põhimõtteliselt peab igale ettevõttele kindlustatama võimalus eristada oma kaupu kõigi teiste võistlejate omadest ja kaitsta igat ettevõtet teiste võistlejate vastu, kes kipuvad mingisuguseid märke tarvitama nii, et tarvitajaskond võib sattuda eksiarmamisse selle kohta, millise ettevõtte kaubaga antud juhul on tegemist.

Ettevõtte poolt kasutatava erimärgi kaitse Kõlvatu võistluse vastu võitlemise seaduse järgi ei olene sellest, kas need on registreeritud kaubamärkidenä või mitte. Samuti nagu kaubamärgina võib nimetatud eesmärgina esineda igasugune märk, mis pannakse kaupadele või pakendile, milles kaubad hoitakse, selleks, et eristada neid kaupu teiste ettevõtjate kaupadest. Teisest küljest on ka ettevõtte poolt kasutatavate erimärkide mõiste selle poolest laiem kaubamärkide mõistest, et erimärkideks käesoleva seaduse mõttes tuleb lugeda ka seesuguseid märke, mida ei panda kaupadele või ümbrikerle ega nõudele, milles kaupu hoitakse, vaid mida tarvitatakse ka mujal, näit. ärisiltidel, kirjadel, arvetel, kviitungitel jne.

Kõlvatuks toiminguks loetakse ka see, kui keegi ettevõtja tarvitab sisult oma ettevõtte nime, erimärki või erinimetust, kuid seesugusel viisil, et neid võiakse ära vahetada teise ettevõtte poolt varem kasutatava nimega, erimärgiga või erinimetusega.

Kõlvatu võistlus võib veel avalduda ja avaldubki sageli teenijate ja volinike meelitamises, äri- ja tootmissaladuste rikkumises ja kuritarvitamises ning teenijate ja volinike kasutamises võistlejate poolt, kuid need nähtused on enam-vähem meie äri- ja tootmissaladuste tuntud ja lahkarvamisi selle kohta, kas teatud toiming on kõlvatu või mitte, tekib erakordselt vähe. Seepärast ei tuleks nende juures ka peatuda. Tegelik elu manab esile paljusid küsimusi muudeltki aladelt, kus paratamatult tuleb seista küsimuse ees, kas siin on tegemist kõlvatu võistlusega või mitte, kuid kõiki neid küsimusi ette näha ja avalikult

arutusele võtta ei ole võimalik. Kui säärased küsimused kergivad, oleks hea, kui nende kohta arvamist küsitaks asjatundjailt juristidelt. Tõeliselt on Kõlvatu võistluse vastu võitlemise seadus küll väga vähe tuntud, olgugi et ta juba 1931. a. oli maksmas, aga selle põhjuseks võib olla seegi, et mainitud seaduse maksmahakkamisega, seaduses ettenähtud karistuste hirmul, kõlvatust võistlusest võimalikult püütakse hoiduda. See on hea.

Kui kodanikud ise hoiudavad seadusega vastollu sattumast, siis on sellega iga seadus oma otstarbe kõige paremini täitnud.

Elatisvahenditega kauplejate ühing „EKÜ“ alustab tegevust

EKÜ laiaulatuslikke kavatsusi meie toiduainetekaupluste ümberkorraldamisel.

Kaubandus-tööstuskoja väikekaubanduse ringkondade poolt algatatud mõte Tallinna toiduainetekaupmehi koondada uude kutsealalisse organisatsiooni, mille alused seniste kaupmeeste seltside ja ühingute omadest lähesid oluliselt lahku, on nüüd teostumas. Nendel päevadel registreeriti Siseministeeriumi poolt uus organisatsioon — Elatisvahenditega Kauplejate Ühing „EKÜ“, kelle eesmärgiks on elatisvahendite kaupluste omanike ühendamine, nende huvide kõigekülgne kaitsmine ja selle kaubandusala esindamine ning arendamine. Ühingu juhatuse asupaigaks on Tallinn, ühingu tegevuspiirkonnaks aga kogu Eesti Vabariik.

EKÜ asutajajaks on Tallinna toiduainetekaupmehed A. Meister, J. Tarum, R. Lepp, K. Neeme ja K. Talumaa.

EKÜ, kes koondab paremaid toiduainetekaupmehi, läheb oma iseloomult ja sihtidelt senistest kaupmeeste organisatsioonidest lahku selle poolest, et ta ideeliste ülesannete kõrval taotleb teadlikult ja kavakindlalt ka majanduslikke eesmärgi. Ühing oma liikmeskonnaga tahab välja kujundada erakaupmeeskonna kaupluste võrgu, nagu seda on ühistegelisel alusel töötavad tarvitajateühisused „Oma“, „Tarbija“, „Lihatsentraal“ ja „Oma Abi“. Ühingu kodukorra järgi oleks ühingu liikmete kauplustel ühine silt. Ühingu liikmete kauplused kannaksid nimetust EKÜ, mis on lühendatud Elatisvahenditega Kauplejate Ühingu nimetusest. Kauplustes olevad omanikud ja teenijad kannaksid ühesugust riietust ja rinnal EKÜ embleemi. Samuti tahetakse läbi viia ühtlus ühingu liik-

mete kaupluste vaateakende kaunistamises ja dekoreerimises. Ühing seab aga oma peamiseks sihiks praeguste toiduainetekaupluste taseme tõstmise. Ühingu poolt töötatakse välja erinõuded kaupluste sisustuse, kaupade paigutamise ja vaateakende dekoreerimise kohta, milledele peab vastama kauplus, kelle omanik soovib ühingu liikmeks astuda. Neile tingimustele mitte vastava kaupluse omanikku ühingu liikmeks ei võeta. Ühingu liige peab hoolitsema puhtuse, korra jne. eest kaupluses, missuguse nõudmise vastu eksijaid võib ühingu juhatuse karistada. Kontrollimiseks seab ühing ametisse oma instruktori, kes on kohustatud tegema kontrolli ja ka andma juhtnööre reklaami, sisustuse, puhtuse jne. kohta. Karistuseks liikmeile võib olla ühingust väljaheitmine või rahaträlv, mille garantiiks igal ühingu liikmel tuleb ühingu kassasse maksa liikmeks astumisel teatud tagatis.

Ühingu poolt korraldatakse oma liikmete kauplustele ühine reklaam, antakse välja ühised brošüürid, antakse nõu ja abi instruktori kaudu vaateakende dekoreerimises, tervishoiunõuete täitmisel, kaupluste sisustamises, kaupade paigutamises jne. Samuti korraldatakse ühingu liikmeile referaatõhtuid ning praktilisi tunde nii kaupade tundmises, müügi tehnikas, kalkulatsioonis, raamatupidamises, akende dekoreerimises jne. On koguni kavatsus ühingu liikmed seada peale hariliku kontrolli veel omalt poolt arstliku kontrolli alla.

Ühtlasi asub ühing uurima ühingu liikmete käibeid (lähikäike). See sünnib nii, et iga ühingu liikme andmed tema kaupluse lähikäigu kohta hoitakse saladuses, sest iga liige saab

endale erinumbri, mille all teda tuntakse. Liikme isik aga jääb saladusse. Käivete uuringud võimaldavad anda nõu läbikäigu suurendamiseks, kulude kokkuhoidmiseks, lao õige suuruse kindlakstegemiseks, kapitali ringvoolu suurendamiseks jne.

Ühingu peamiseks püüdeks on välja kujutada eeskujulik era kaupmeeste elatisvahenditekaupluste (toiduainetekaupluste) võrk, mis oleks üle tavaliste toiduainetekaupluste tasemest.

Esialgul luuakse Tallinnas EKÜ kaupluste

võrk, pealeselle asutakse teistesse linnadesse looma sääraseid EKÜ kauplusi.

EKÜ kaupluste peamiseks kaupadega varustajaks oleks A/S. Eesti Kaupmeeste Majanduskeskus (EKM). Ühingu organiseerimise tööd on praegu täies hoos ja ligemas tulevikus tuleb kokku esimene peakoosolek, kus valitakse vastavad juhtivad organid.

Esialgul koondatakse EKÜ võrku vähimalt 25—50 kauplust ning võib arvata, et juba märtsi-, aprillikuus võime näha esimesi EKÜ kauplusi.

Eesti töösturite juhtiv organisatsioon 20-aastane.

Eesti Vabrikantide Ühisuse pidupäev.

2. märtsil saab 20-aastaseks meie vanim ning kaalukaim töösturite organisatsioon — Eesti Vabrikantide Ühisus. Nimetatud organisatsiooni asutamine langes ärevasse 1917. aastasse. Eesti töösturite esindajad istusid siis Vene valitsuse poolt loodud „tööstuse nõukogus“ ja siin üha kasvavate ülesannete lahendamisel tekkiski tarvidus omaette organisatsiooniks, mis loodi nime all „Eestimaa Vabrikantide Ühisus“ ja mis seadis endale eesmärgiks ühendada suurtööstuslikke tööandjaid Eesti tööstuse edendamiseks ja selle huvide kaitseks. Ühisuse esimeheks valiti Martin Luther ning sekretäriks Konrad Mauritz, kes mõlemad on lakkamatult kahe aastakümne jooksul Eesti tööandjate huvide eest valvel olles oma kohuseid täitnud. Hiljem tuli ühisusse sekretärina juure veel H. Schulmann. Eesti Vabrikantide Ühisust tabasid ta algaastail rasked ülesanded seoses revolutsiooni, okupatsiooni ja Vabadussõjaga. Esimene võitlus tekkis Vene taganevate võimudega, kes tahtsid evakueerida meie väljapaistvamate tööstuste sisseseadet Venemaale. Samal ajal kerkis päevakorra Tallinna vabrikute varustamise vajadus mitmesuguste toorainetega. Hiljem liitus sellega tööliste varustamine toiduainete, riiete ja jalanõudega. 1917. a. E. Vabrikantide Ühisuse õlul oli õigupoolest valve kogu maa majandusliku korra eest, kuna 33.000 töölisi sai tarvilised elatisvahendid töösturite kaudu.

Vabariigi algaastail, kui kõikjal valitses suur rahanappus, oli E. Vabrikantide Ühisus üheks rühmaks, kes muretses summasid pankadele, et neil võimaldus oma tegevust jätkata.

Hilisemal aastail E. Vabrikantide Ühisus,

kes on oma struktuurilt territoriaalne töösturite kutseühing, kujunes eestvõitlajaks töösturite ja tööliste ning nende organisatsioonide vaheliseks küsimusis, eriti palgatülides. Ka kõik töö, tööliste ja tööstuse huve riivavad seadused, mis Asutava Kogu ja Riigikogu kaudu pääsid maksu- ja leidsid enne vastavates komisjonides, sageli ka avalikkuses, ühisuse ja selle esindajate poolt sõelumist. 1925. a., millal loodi Kaubandus-tööstuskoda, siirdus osa ühisuse ülesandeid kodule ja selle IV (suurtööstuse) sektsiooni sekretäriks-nõunikuks tuli K. Mauritz ning esimeheks valiti M. Luther. Praegu on koja IV sektsiooni esimeheks B. Meyer. Et liikmeskond E. Vabrikantide Ühisuses ja koja IV sektsioonis koosneb enamikus samadest isikutest, siis on püsinud aastaid üksmeelsus koja ja E. Vabrikantide Ühisuse vahel võitluses tööstuse arengu ja tootmistingimuste eest.

Küsimuste hulk, mida aastate kestes ühisuses on kaalutud, otsustatud, on kasvanud määratu suureks. Alates palga-, töötingimuste küsimusist on ühisus alati olnud valvel ka meie tollide, maksude ja tööstuse poliitika õiglase ning otsustatava suuna eest.

Eriti tõsist tähelepanu pühendati aastate kestes valitsuse järjest suurenevale püüdele riigiettevõtteid laiendada ja tekitada nõnda eriettevõtetega võistlust. Ka sotsiaalseaduste rõhk, nendega seoses olevad koormused ning meie tööstuse kandejõud on korduvalt seisnud päevakorral. Meie rahanduspoliitika taotles E. Vabrikantide Ühisus pidevalt kaasaminekut muu osa Euroopaga, et eksporttööstusel võimalduks tegutsemine ja ka siseturu olukord kergeneks. See soov teostus 1933. a. krooni inglise naela

M. LUTHER,
Eesti Vabrikantide Ühisuse esimees.

K. MAURITZ,
Eesti Vabrikantide Ühisuse sekretär.

alusele ümberhindamises. 1934. a. seoses sise-poliitiliste raskuste aegadega E. Vabrikantide Ühisus aitas suurema summa annetamisega töhusalt kaasa selleks, et töötatööliste rahutu elemendi töölerakendamine õnnestus.

Oma tegevuse kestes on E. Vabrikantide Ühisus olnud üheks konjunktuurinstituudi loojaks ning juhtnööride väljatöötajaks, toetades nimetatud asutuse tööd iga aasta kindla summaga. Peale eeltoodu on ühisus toetanud suuremate summadega Kaitseliidu asutamist, A.-S. „Aeronauti“, edasi rahanduseriteadlase kutsumist välismaalt meie rahanduse korraldamiseks 1926. a., on asutanud Tartu ülikooli juures E. V. Ü. nimelise stipendiumi õppejõudude ettevalmistamiseks ning reisistipendiumi kunstnikele.

Eeltoodu kõrval on ühisus iga aasta annetanud suuremaid summasid heategevaks otstarbeks, kunsti ja spordi toetuseks — mõnedel aastatel on ühisuse eelarvest kuni pool läinud sellasteks eelpool toodud otstarveteks.

E. V. Ü. algatusel on ellu kutsutud kindlustusselts „Polaris“, „Tööstuse ja Kaubanduse Pank“, „A.-S. Küttejõud“ jne.

Olles mitteametlikuks töösturite tipporganisatsiooniks Eestis, on E. Vabrikantide Ühisus aastate kestes koondanud enda ümber valdava enamuse suurtööstureid — arvult 50 ettevõtet.

Ajaga kaasas sammuvana on E. Vabrikantide Ühisus alati olnud uute ideede sisendajaks töösturkonda ning on viimasel aastal koos Kaubandus-tööstuskojaga algatanud töösturkonna kutsealalise organiseerimise, mille tulemuseks on rida elujõulisi organisatsioone ning seni väljaspool seisnud töösturite enam rakendamine oma kutseala ning kogu maa tööstuse üldhuvide teenistusse.

Klassiteadvuse ja vastutustunde ning distsipliini kasvatamise ja süvendamise alal Eesti töösturkonnas on 20 aasta kestes E. Vabrikantide Ühisus saavutanud märkimisväärseid tulemusi.

Kus on pääsetee?

Londonis asuv „The Dunford House Association“ on oma ülesandeks teinud igal aastal korraldada ühe oma mõjurikkaima liikme referaadi aktuaalsete majanduslike küsimuste üle. Need

loengud leiavad Inglise avalikkuses õige suurt tähelepanu.

Viimase loenguga on esinenud Genfi ulikooli prorektor, Helveetsia esindaja Rahvasteliidus ja

alatise mandaatkomisjoni liige William E. Rappard. Loengus, mille pealkirjaks „Majandusliku ja sõjalise relvastumise ähvardus“, on esile tõstetavad järgmised juhtmõtted ja probleemid.

*

Majandusliku relvastuse all tuleb mõista kõiki seaduseandlikke ja administratiivseid korraldusi, mis on sihitud impordi kitsendamisele ja kodumaise tootmise arendamisele püüdega vähendada rahvusvahelist kaassõltuvust. Majanduslik relvastumine on majandusliku natsionalismi tööriist. Majanduslikku natsionalismi võiks defineerida kui rahvusliku enesekülluse poliitikat.

*

Majanduslik natsionalism soovib igal pool nii ekspordi edendamist kui ka impordi takistamist. Ühe natsiooni vaatepunktist on majanduslik relvastumine nii kaitse kui ka pealetungi abinõu. Ülemaailmse ühiskonna seisukohalt on ta silmanähtavalt enesele vasturääkiv poliitika.

*

Kui rahvusvahelise kaubanduse läbikäik on viimase viie aasta jooksul vähenenud üle 60% ja kui kulutused n.-n. rahvuslikule kaitsele (kui selle kohta saaks kindlaid andmeid) kahtlemata näitavad vastavat tõusu, peame olukorda nimegama kriitiliseks. Kui kaks säärast suure ulatusega nähtust on nii üldised ja üheaegsed, siis oleks üllatav, kui nad ei oleks sõltuvuses üksteisest põhjuses ja tagajärgedes.

Relvastumine juhib kõrvale nii kapitali kui ka töö produktiivsetelt aladelt ja maksukoorma tõus vähendab nõudmist teistele kaupadele. Kuna maksustamine langeb suurel määral impordile, dikteerib see riigi vahelesegamist väliskaubandusse.

*

Kui sõjaline relvastumine on mõjutanud majanduslikku relvastumist, siis ka viimane on põhjustanud eelmise edu, tõstes esile rahvusriigi tähtsust üksikisiku ja ühiskonna õiguste ees, suurendades sellega pinevust rahvusvahelistes vahekordades.

Need püüded ei sarnane isa ja lapse vahekorrale. Pigemini peab neid vaatlema kui kaheksikuid, kes oma kasvatuses on üksteist vastastikkui ergutanud.

*

Sõjalisel ja majanduslikul relvastumisel on üks ühine esivanem — sõda. Kaubanduslikud kitsendused on osaliselt ja võib-olla peamiselt sõdade pärandus. Sõjaline relvastus on peamiselt tulevase sõja eeldamise tulemus. Kui riigil on agressiivseid püüdeid, mida tuleb arvata, kui ta juhid avaldavad tema nõudeid suurema ruumi järele või kui riigi püüdeks on ainult enesekaitse (mis esi-

neb enimail juhtudel), on majanduslik rippumatus niisama tähtis kui sõjaline valmisolek.

*

Majandusliku ja sõjalise relvastuse allikaks on poliitilise natsionalismi õpetus. Selle kaudu paigutatakse Riik inimlike väärtuste tippu; mitte ainult kõrgemale kui üksikisik, vaid kogu kõrgemale kui terve inimkond.

*

Kui säärase vaade võetakse omaks ühe võimsa natsiooni poolt, siis ei või kõne alla tulla tõelist rahu ega majanduslikku ja sõjalist relvitustumist tema naabrite juures.

Teist majandusliku relvastumise allikat tuleb otsida majanduslikus depressioonis ja püüetes teha võita kõikehaarava riikliku interventsionismiga.

*

Tõeline rahvuslik sõltumatus ei ole saavutatav üheski riigis. Kõikides väikestes ja vähemalt pooltes maailmariikides on absoluutne rippumatus nii kaugel teostumisest, et võib ainult imestada üldist püsivust ja silmanähtavat saavutamatu sibile püüdmist.

*

Järjekindlalt arendatud relvastumine absorbeerib ikka suurema osa inimkonna produktiivsest energiast, suurendab rahvusvahelist kahtlustamist, kadedust ja hirmu ning viib paratamatult meie tsivilisatsiooni kokkuvarisemisele. Kus on pääsebee praegustest moonutustest?

*

Enne vastuse andmist sellele küsimusele konstateerib prof. Rappard, et praegust olukorda põhjustavad ainult vähesed Euroopa kontinentaali riigid. Seepärast peaksid kõik riigid, kes respektivad teiste riikide korraldusi, üksikisiku õigusi ja inimkonna kõrgemaid nõudeid, looma ühise väerinna selleks, et mõjutada isikliku vabaduse püsimist koos majandusliku koostöö, rahu ja heatahtlikkusega rahvaste vahel. Prof. Rappard arvab, et ilma föderaalise organisatsioonita ei või meie planeedil aset leida ei õiget vabadust, kestvat rahu ega tõelist pääsmist majanduslikest ja sõjalisist relvastumisist.

*

Vastava ajakirjanduse andmeil nähtub, et need ettekandja seisukohad on Inglise avalikus arvamises täielise poolehoiu võitnud. Viimaste poliitiliste sündmuste areng näitab, et need mõtted ei ole jäänud akadeemiliste mõttevahetuste piiridesse, vaid et Inglise maailmariik on astunud tegelikke samme nende sihtide saavutamiseks.

E. P.

Vekslile ei tohi teha märkmeid.

Riigikohus seletab veksliseadust.

Eduard Liivaku poolt valjaantud 300-krooni-sele vekslile, mille käameesteks olid Heinrich Nieländer ja Hans Silbergleich, oli käemehe Heinrich Nieländeri nime ette kirjutatud käega tekst: „See veksel saab tasutud järgmiselt: Iga ostetud õllepudeli hinnale arvatakse (4) neli ja limonadipudeli (2) kaks senti juurde.“ Veksel protestiti ja jaoskonnakohtunik mõistis sundotsusega Eduard Liivaku ja Heinrich Nieländeri käest solidaarselt 300 krooni ühes protsentide ja kuludega Hans Silbergleichi kasuks välja.

Selle sundotsuse vastu andis Heinrich Nieländer kaebuse. Ta seletas, et ta annud oma žiiroga veksliplangi Eduard Liivakule tingimusel, et ta selle veksliplangiga pikendaks Tartu Linnapangas üht olemasolevat vekslit. Liivak aga annud tema nõusolekuta ja teadmata veksliplangi edasi kostjale Hans Silbergleichile. Märkus vekslit tasumise kohta olevat vekslit väljaandja Ed. Liivaku poolt pärast žiirandmist vekslile kirjutatud ja selle olemasolust saanud ta teada alles vekslit protestimisel. Ta palus sundotsuse ja notari protesti akti vekslil tühistada ja teda selle vekslit järgi maksimisest vabastada. Jaoskonnakohtunik rahuldab Heinrich Nieländeri nõude. Ringkonnakohus kinnitas jaoskonnakohtuniku otsuse.

Hans Silbergleich kaebas edasi riigikohtusse, ette tuues, et kuigi on vekslit väljaandja või pealekirjutaja poolt vekslile maksutingimus tähendatud, siis see ei vabasta vekslile pealekirjutajaid maksukohustustest, vaid märkused maksutingimustes, mis vekslisse võetud, tunnistatakse maksvusetuks. Tähendab, neid tingimusi ei arvestata, nagu neid poleks olemas. Veksel ise aga väljaandja ja pealekirjutaja kohta ei kaota oma kohustavat väärtust ja jõudu.

Riigikohus jattis Hans Silbergleichi kaebuse tagajärjeta ja ütleb järgmist: Veksliseaduse § 11 järgi ei ole lubatud vekslile teha märkmeid selle kohta, et maksukohustus vekslit järgi antakse tingimisi. Veksliseaduse § 12 järgi ei ole maksvad vekslil märgitud tingimused protsentide tasumise või tagandi või vekslitpidaja vabastamise kohta mõne käesolevas seaduses ettenähtud eeskirja taitmisest.

Nende määruste tahtsus vekslit jõu kohta ei ole sama. Esimesel juhtumil on veksel tühine. Korral aga, mida ette näeb Veksliseaduse § 12, on tingimus tühine ja vekslit jõud püsib, nagu ei oleks tingimust olnudki.

Käesolevas asjas on ringkonnakohus leidnud, et vaidlusealusel vekslil Nieländeri pealekirja ette mahutatud maksutingimused on tõlgitsetavad kui vekslitvõla tasumine tingimisi, tähendab, on kohaldatav Veksliseaduse § 11. Kaebaja aga leiab, et antud juhtumil on tegemist tingimustega vekslitvõla tasumisel, s. o., mil viisil võlga tasuda või kustutada, ja seepärast on kohaldatav Veksliseaduse § 12.

Kaebaja seisukoht ei ole põhjendatud. Vekslit-seaduse § 12 on kohaldatav juhtumil, kui vekslitsumma tasumine ei ole sõltuv mõnestki tingimusest, vaid sellele on lisatud tingimused protsentide tasumise kohta jne. Niisugused tingimused või kokkulepped ei kõiguta vekslitvõla summa tasumist ja seepärast võis seaduseandja määrata, et veksel jääb püsima ja tingimusi ei tule arvestada. Iseasi on, kui vekslitsumma tasumine sünnib tingimisi, s. t. on seotud mõne vekslit vahekorda mittepuutuva tingimusega, nagu antud juhtumil vekslitvõla tasumine peab sündima õlle ja limonadi ostuga. Seega on käesolevas asjas kohaldatav Vekslit-seaduse § 11 ja veksel on tühine.

Kindlad hinnad kaubandusesse.

Kaubanduse ringkondades on viimasel ajal tõsiselt kaalumisele võetud üleminek kindlate hindade süsteemile, et kõrvaldada kaubandust desorganiseeriv hinna etteküsimise ja allatingimise komme, mil ei tohiks enam ruumi olla kaasaegses detailikaubanduses.

Selles suunas ongi juba vastavaid samme astunud. Kaubandus-tööstuskojas on mitmel korral arutusel olnud kindlate hindade maksmapa-

nemise küsimus pealinna valmisriiete kaubanduses. On loota, et ka provints küsimuses selles suunas üles võtab. Pärnust ongi juba olnud järelepärimisi.

Kindlate hindade süsteemile üleminekus valmisriiete kaubanduses on kahjuks küll mõnesugustel põhjustel tekkinud viivitus. On aga siiski loota, et asi lähemal ajal teoks saab. Kaubandus-tööstuskoja poolt väljatöötatud vastav kokku-

leppelik on asjaosalistele seisukoha võtmiseks laiali saadetud. Ka Üleriikliku Kaupmeeste Seltside Keskliidu poolt on küsimus üles võetud ja on pöördutud kõikide kaupmeeste organisatsioonide poole üleskutsega tõsiselt kaalumisele võtta kindlate hindade süsteemi maksmapanek detailkaubanduses.

Ühtlasi on keskliit palunud kaupmeeste organisatsiooni kaaluda ja otsida teid selle korralduse otstarbekaimaks läbiviimiseks. Selle juures on keskliit omalt poolt näinud uue korralduse esialgse läbiviimise moodusena ette, et vastava kaubandusala kaupmeeste koosolekuid valitakse kaupmeeste hulgast usaldusmehed, kelle ülesandeks oleks üksikute kaupmeeste juures teha tarvilist selgitustööd ja pidada ka teatud järelevalvet. On loomulikult, esialgu küsimus, kas sellane moodus annab suuri tulemusi. Kahtlemata annaks suuremaid tulemusi rahaliste tagatistega kokkuleppe kindlate hindade pidamiseks. Siin aga kergib jälle üles niisuguse kokkuleppe

sõlmimise raskus. On ju sellase regionaalse kokkuleppe üheks eeltingimuseks, et temaga ühineksid kõik ühes piirkonnas teatud kaubaga kauplevad ärid. Seega võiks ühe-kahe äri keeldumine niisugusele kokkuleppele alla kirjutamast terve ürituse nurja ajada. Sellesisulisi kogemusi on kahjulks olemas.

Näib, et siin tuleks tõesti otsida ja leida mõni teine tee. Selles mõttes on ka keskliidu pöördumine kaupmeeste seltside poole kõigiti tervitatav.

Lõppeks peab aga siiski märkima, et meie kaupmeeskond peaks ise jõudma otsusele — esimesi sümptome on juba märgata, — et kindlatele hindadele üleminek on tema otsustes huvides ja peaks teostuma, kaupmehe kutse vaarikust hinnates, õigupoolest kaupmeeste vaheliste aumehe-kokkulepete teel.

On karta, et tegelik elu siin siiski dikteerib teisiteid. —he.

Riigikohtu otsuseid maksuküsimis.

Riigikohtu administratiiv-osakonna toimetis nr. 98—II—1937. a.

Riigikohus arutas 1937. aasta jaanuarikuu 29. päeval Tallinnas oma administratiiv-osakonna avalikul kohtuistungil N. N. kaebust Maksupeakomitee otsuse peale 7. okt. 1936. a. 1935. a. puhaskasumaksu asjas.

7. oktoobril 1936. a. Maksupeakomitee, arutanud N. N. kaebust Võru ärimaksukomisjoni otsuse peale 22. maist 1936. a. 1935. a. puhaskasumaksu asjas, leidis:

Asjatoimetusest selgub, et N. N. on lunastanud IV järgu kaubandusliku äritunnistuse ostu-müügi tegevuse peale Võrumaal, missuguse tegevuse pealt teda on maksustatud ja missuguse maksustamise kohta on antud käesolev kaebus. Pealeselle on ta lunastanud veel Tartumaal toimetatud ostu-müügi tegevuse peale III järgu kauband.-äritunnistuse, missuguse tegevuse pealt on Tartu vastav maksukomisjon ta maksu alla pannud.

Ärimaksu seaduse eeskirjade ja maksustamise praktilise kohaselt tuleb ülesostuäri peale lunastada vastavalt ostu-müügisummale äritunnistus kaupleja elukoha järgi, kusjuures ostu-müügitgevus võib toimuda igal pool ühe ja sama äritunnistusega. Käesoleval juhul tuleks kaebajal N. N. lunastada III järgu kaub. äritunnistus oma elukoha järgi (Tartumaal, Meeksi vallas) ja tema kogu ostu-müügitgevus kuulub

maksustamisele tükeldamata (Ärimaksu sead. käsit. instr. § 21) Tartu vastavas ärimaksukomisjonis.

Kuna aga kaebaja äriiline ülesost on maksustatud kahes osas, Võru ja Tartu maksukomisjonide poolt, siis kuulub käesolev maksustamine tühistamisele, et kogu kaebaja ülesostu-müügitgevus maksustataks tükeldamata Tartu vastavas ärimaksukomisjonis.

Maksustamise tühistamisega langeb ära käesolevas asjas antud kaebus. Kaebajal jääb õigus uue maksustamise vastu esineda uue vastulausega ja kaebusega.

Neil kaalutlusil, käsitledes MKS §§ 90 ja 91, Maksupeakomitee otsustas tühistada N. N. 1935. a. puhaskasumaksustamise.

Riigikohtule antud kaebuses palub N. N. tühistada eeltoodud Maksupeakomitee otsuse järgmistel põhjustel:

Maksupeakomitee asub seisukohal, et temal, kaebajal, tuleks lunastada III järgu kaub. äritunnistus oma elukoha järgi ja et tema äriiline ülesost kuulub maksustamisele tükeldamata Tartu vastavas ärimaksukomisjonis. See Maksupeakomitee seisukoht ei olevat kooskõlas meil kehtivate seadustega. Maksuseadused aga ei kuulu laiendava tõlgitsemise alla.

OMS § 449 II lisas tähendatud järgukavade

TEHAS

TALLINN, KOPLI T. 81

Telefon 428-19/11

Valmistab:

Parfümeeria- ja kosmeetikakaupu, pesu-, sauna-, tualett- ja rohelist seepi, suapakreeme, puhastusaineid, tinte ja koolivärve, riidevärve, värvimuldasiid, tsink- ja kroomvärve, auto-, masina-, mootori-, traktori- ja igasuguseid spetsiaalõlisid, tavolti, vaseliini ja vankrimääret.

Õlid on võistlustel Tallinna, Tartu ja Rakvere näitustel 1936. aastal kroonitud SUURTE KULDAURAHADEGA.

TÖÖSTUSE JA KAUBANDUSE OSAÜHING

KONTOR: TALLINN, V. KARJA 1 Passaazis
Telefon 430-88

Pangavarred: Eesti Rahvabank Ü. K.
Krediit Pank A.-S.

Posti jooksev arve nr. 107.

Laod: V. KARJA 1 (Passaaz).
Bensiinijaam: V. Viru ja Merep. nurgal.

ROHU- JA VÄRVIKAUPLUSED:
TALLINN, PÄRNU MNT. 9

Telefon 464-56

NARVA MNT. 19

Telefon 312-69

Pakub:

KODU- JA VÄLISMAA TEHADEST:

Parfümeeriakaupu, kosmeetika-
kaupu, fotoaparaate ja -tarbeid, kemi-
kaale, rohukaupu, värve, lakke ja
peitse, haigetalitustarbeid, desinfekt-
sioonaineid, laboratooriumi-tar-
beid, vannitarbeid, tualettesemeid,
kõõgimaitsaineid ja puhastus-
vahendeid.

järgi ülesostuärrede teatavasse järku kuulumine olenevat ostetud kauba summa suurusest. Nõuet ühe äritunnistuse lunastamiseks kogu äritegevuse jaoks elukoha järgi tähendatud seadus ei sisaldavat. Vastupidi, ärimaksuseaduse käsitamise instruksiooni § 21, millele muuseas toetub Maksupeakomitee oma otsuse motiives, näeb ette, et maksustamine toimub ülesostu või laadimise koha järgi või kaupade saatekoha järgi, ja ainult juhul, kui see võimalu, maksustatakse ülesostja elukoha järgi. Kitsendusi äride arvu kohta seadus ei sisaldavat, keeldes vaid kontoreite, kaupluste ja laoruumide pidamise. Et kaebajal oleksid kontorid, kauplused või laoruumid, ei ütle ka Maksupeakomitee. Kaebaja toimetanud ülesoste Tartumaal ja Võrumaal, transporeerides otsekohe ostetud kaupu, ilma et ta oleks pidanud kontoreid, kauplusi või laorume. Tema poolt lunastatud äritunnistused vastavat OMS § 449 III lisa nõudeile. Kuna aga temal kontoreid või laorume ei ole, siis ei saavat ta maksustamisel käsitleda OMS § 471, kuna viimane käib ainult sellaste ettevõtete kohta, mis peavad kontoreid või laorume. Kontori- ja laorume mitte pidavate ülesostuärrede kohta käiv nimetatud Instruksiooni § 72 lit. „g“ p. 1 nägevat ette maksustamise mitte maksja elukoha, vaid äritunnistuse lunastamise koha järgi, käesoleval korral Tartumaal ja Võrumaal. Samasugune seisukoht olevat väljendatud ka Vene rahaministri ringkirjas 18. VII 1913. a. nr. 7212 (vrdl. Nürnberg, 1916. a. väljaanne, lhk. 359 p. 4), mis käsitleb sellaste äride maksustamist, mis tegutsevad mitmes asukohas. Maksupeakomitee otsuse põhistus, nagu oleks ostu-müügi-tegevus võimalik igal pool ühe ja sama II järgu äritunnistusega, olevat vastolus OMS § 471 p. 2, mis näeb ette ühe maakonna ja naabruses olevaid maakondi, mitte aga kogu riigi territooriumi.

Et seadused ei sisaldavat äride arvu piira-

mise ning koosmaksustamise mõuet maksja elukoha järgi ja seepärast maksupeakomitee otsus ei omavat küllaldast seaduslikku alust ja olevat vastolus OMS ülalnimetatud paragraafidega ja nimetatud instruksiooniga, palub: Maksupeakomitee otsus käesolevas asjas 7. oktoobrist 1936. a. nr. 1193—R—1936. a. ära muuta ja Maksudevalitsuse ettepanek jätta rahuldamata.

Käesolevat asja arutanud ja prokuröri arvamisega kuulunud, Riigikohus leiab, et kaebus tuleb jätta tagajärjeta, sest Maksupeakomitee on kaevatud otsusega õigesti ja põhjendatult maksustamise tühistanud, kuna oli ilmsiks tulnud, et kaebaja, kelle alatine elukoht on Tartumaal, Mehikoormas, Meeksi vallas, oli lunastanud põllusaaduste ostu-müügi-tegevuse jaoks kaks kaubanduslikku äritunnistust: ühe III järgu tunnistuse alatise elukoha järgi ja teise IV järgu tunnistuse Võrumaal, millise asjaolu tõttu kaebaja põllusaaduste ostu-müügiäri puhaskasumaksustamine toimus tükelatud kujul Tartu ja Võru ärimaksukomisjonides eraldi, ja et kaebaja, arvesse võttes üldist tegevusaasta lähimüüki (Kr. 24000 + Kr. 35000), ei olnud lunastanud vastavat II j. kaub. äritunnistust. Kaebaja seletus, et ühe ja sama II j. kaub. äritunnistusega ostu-müügi-tegevus ei ole võimalik igal pool, vaid ainult ühes ja naabruses olevas maakonnas, ja et Maksupeakomitee otsuses väljendatud vastupidine seisukoht on vastolus § 471 p. 2, on ekslikud, sest nimetatud paragraafi p. 2 ei kitsenda ostu-müügi-tegevuse piirkonda, mis seepärast võib ulatuda üle terve riigi, vaid räägib ainult kontoreite arvust ja maksuvabadest laoruumidest või kogumispunktidest, mis asuvad maakonnas, kus kontor asub, ja temaga naabruses olevate maakohtade piirides.

Neil põhjusil adm. k. k. §§ 21 ja 22 p. 1 põhjal Riigikohus otsustas N. N. kaebuse jätta tagajärjeta.

Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt.

Tööandjaid ahvardab palga mit- teõigeaegsel maksmisel kõrge trahv.

Kaubandus-tööstuskoda esitas majandusministrile märgukirja.

9. märtsil tehti Majandusministeeriumi poolt Kaubandus-tööstuskojale teatavaks, et seoses Tööliste töölepingu seadusega tulevad muutumisele Kriminaalseadustiku §§ 347, 348 ja 349. Vajaline muudatusredaktsioon oli koostatud Sotsiaalministeeriumis.

Muudatav Kriminaalseadustiku § 347 p. 3 näeb lõpus ette, et karistuse alla langeb ka tööandja, kes „ei maksnud palka õigel ajal“. Karistuseks on rahatrahv kuni 300 kroonini või 3 kuud aresti.

Koda oma märgukinjas toonitas, et tema arvates tuleks seaduse muudatusest tingimata välja jätta § 347 p. 3 lõpp „või ei maksnud palka õigel ajal“.

Selle sanktsiooni sissejätmisel langeks palgamaksmise viivitamisel tööandjale tegelikult kahekordne karistus, kuna Tööliste töölepingu seaduse § 27 järgi tööandja on tähtajaks väljamaksmata jäänud palga pealt kohustatud niikuinii maksuma kõrgeid viivitusprotsente — nimelt $\frac{1}{4}$ % öö-päeva eest.

Karistus tabaks eriti raskesti suurt väiketöösturite peret.

Seaduse mõtte järgi karistus võib tabada ka kodumajanduse käitisi. Teisest küljest seaduses sellase paragraafi olemasolu võib ahvatleda töölisi mitteoluliste viivituste puhul tööandjate karistamise nõudmisele.

Koja arvates on sellane karistus tööandjale liialt raske, pealegi kui see kvalifitseeritud juhtumil võib sündida 6-kuulise arestiga ilma rahatrahvi võimaluseta.

Pealeselle praegu maksev Kriminaalseadustiku § 347 ei näe ette karistust palga mitte õigel ajal väljamaksmisel.

Palgamaksmise kui tsiviilõigusliku vahekorra kaitseks on Kaubandus-tööstuskoda arvates küllaldane praegune kõrge viivitusprotsent.

Sisevete laevade kütte küsimus.

Ühenduses metsamaterjali hindade tõusuga ja küttepuude tagavarade nappusega on tõsiselt üles kerkinud sisevete laevade kütte küsimus. Laevad oma töö iseloomu kui ka katelde seade tõttu ei saa tarvitada kütteks põlevkivi, turvast või õli, — jäävad vaid puud või söed. Puid kulub

sisevete laevadele aastas umb. 9000 r-meetrit või vastavalt süsi kuni 1000 tn. Kuna puude hind on tõusnud umb. 50% ning puid on vajalises kvantumis üldse raske saada, siis on sisevete laevasõit sattunud raskustesse. Loomulikult väljapääsuks oleks kivisöe tarvitamine. Kuid endise metsa- ja küttepoliitika tagajärjel on söed tolli all — Kr. 2.50 per tn. — ning vedu Tartu väga kõrges klassis, umb. poole kallim kui turvas, tehes Kr. 7.46 tonnilt, seega toll ühes veoga ümarguselt Kr. 10.—, s. o. ligi 60% süte cif-hinnast. Nüüd on Kaubandus-tööstuskoda Tartu osakond avaldanud soovi, et sisevete kütteprobleemi lahendamiseks laevadele vajalised söed viidaks sama veotariifi alla kui turvas ning söed vabastataks tollist. See võimaldaks süsi Tartu saada hinnaga, mis oleks võistlusvõimeline, ja puude asemel võiks võtta tarvitusele kivisöed.

Kaubandus-tööstuskoda pooldab täiesti sama seisukohta ning esines majandusministrile palvega, et võetaks ümberrevideerimisele senine küttematerjalide poliitika sisevete ja rannalaevadele, selleks otstarbeks söed vabastataks tollist ja alandataks veotariifi Tartu. Koda avaldab seejuures arvamist, et tuleviku kütte- ja metsamaterjalide poliitikas näib olevat otstarbekohane loobuda laevades puude tarvitamisest, üle minnes kivisöele, mis võimaldaks puid rohkem tarvitada ümbertöötamiseks.

Kuna senine Eesti kivisöe sissevedu on umbes 60.000 tn. aastas (Soomes üle 1 milj., Daanis üle 2,5 milj.), siis ka väliskaubanduse seisukohalt ei avalda süte sissevedu mõju, kuna vastavalt võib oma saadusi rohkem välja viia, sest kaubandus peab olema kahepoolne.

Vastav esitus on tehtud ka Veeteede Valitsusele ja Teedeministeeriumile.

Ida-Virumaa Kaupmeeste Ühingu põhikiri registreeritud.

Läinud suvel Ida-Virumaa kaupmeeste maakondlikul päeval Narvas otsustati ellu kutsuda maakaupmeeste ühing. Nüüd on ühingu põhikiri Siseministeeriumis registreeritud.

Ida-Virumaa kaupmeeste ühingu asutajajaks on: A. Palmberg — Iisakust, F. Porkun — Jõhvist, L. Kaljusto — Raudilt, J. Kops — Narvast ja A. Raidsepp — Sillamäelt.

Ühingu tegevliikmeteks võivad olla kõik Ida-Virumaal Narva, Peetri, Auvere, Kiose, Skarjatina, Vasknarva, Vaivara, Illuka, Voka, Jõhvi,

Iisaku, Kohtla, Järve ja Mäetaguse valdades tegutsevad kaupmehed ja teised kaubanduslikul alal tegutsevad isikud ning nende volinikud.

Ühingu tegevust arendavad koha peal osakonnad, mis tegutsevad ühingu põhikirja, kodukorra ja ühingu peakoosoleku otsuste kohaselt ja taidavad ühingu juhatuse poolt nende peale pandud ülesandeid ja juhatuse otsuseid.

Osakonnad asutatakse ühingu juhatuse otsuse põhjal. Osakond võib alata tegevust, kui tal on vähimalt 5 liiget ja kui ta juhatuse poolt on registreeritud. Osakonna asutajad-liikmed võtab vastu ühingu juhatuse.

Ühingu ja osakondade organiseerimise töid juhib Kaubandus-tööstuskoja Narva esinduse sekretär, Kaubandus-tööstuskoja poolt on välja töötatud ja koha peale saadetud nii ühingu juhatusele kui ka osakondadele organiseerimiseks vajalised instruksioonid. Samuti on ka ette nähtud igas maakonnas keskused, kus osakondi oleks soovitav ellu kutsuda, ühtlasi on leitud ka vastavad kaupmehed-usaldusmehed, kes koha peal organiseerimistööd läbi viiksid.

Ida-Virumaal on ette nähtud järgmised osakonnad ja usaldusmehed:

- 1) Kohtla-Järve alevik - - M. Rootsi,
- 2) Toila suvituskoht — T. Linnamaa,
- 3) Vaivara — A. Raidsepp,
- 4) Vasknarva — J. Prunbach,
- 5) Iisaku - - A. Palmberg.

Terav metallide puudus Inglismaal.

Metallide puudus Inglise turul on sundinud tööstureid otsima kõiki võimalikke teid olukorra lahendamiseks. Hiljuti sõlmiti Londonis kokkulepe Briti raua- ja teraseühingu ja vanaraua ja terasega kauplejate ühingu vahel, mille järgi viimased kohustusid kõik vanaraua, mis hindade tõusmise ootuses turult oli kõrvaldatud, turule tooma, aga tingimusel, et sellest vähimatki kogust Inglismaalt välja ei viidaks.

—e.

Loengud kaupmeeskonnale

jatkusid 4. ja 1. märtsil s. a. Ettekannetega esinesid: ÜKSKeskliidu esimees H. Simm teemal „Ärimoraal ja kaupmehe kutse-eetika“ (sissejuhatav loeng), Kauband.-tööstuskoja nõunik R. Berendsen teemal „Kõlvatu võistlus“ ja nõunik A. Mändvere teemal „Kaupade sisseost“.

Mõlemast loenguõhtust oli osavõtt rõõmusta-

val viisil väga rohkearvuline: Kaub.-tööstuskoja suur saal oli täiesti tulvil.

Loengute kava järgmise kahe nädala peale on järgmine:

Neljapäeval, 18. märtsil, kella 7—9 õhtul:

1. „Kaupade väljapanek“ — K.-t.-k. nõunik A. Mändvere.

2. „Ärimoraal ja kaupmehe kutse-eetika“ (praktiline osa) — ÜKSK esimees H. Simm.

Neljapäeval, 25. märtsil, loenguid ei ole.

Neljapäeval, 1. aprillil, kella 7—9 õhtul:

1. „Kaupmehe abilised, nende õigused ja kohused“ — K.-t.-koja sekretär E. Pung.

2. „Kaupade pakkumine“ — K.-t.-k. nõunik A. Mändvere.

Sisseveetava villase lõnga koguse jaotamine usaldati ÜTÜ-le.

Majandusministeerium on teatanud Üleriikliku Tekstiiltöösturite Ühingu juhatusele, et 1937. a. esimesel poolel sisseveetava villase lõnga (niidi) koguse jaotamine üksikute vabrikute vahel on usaldatud nimetatud organisatsioonile. Siinjuures tuleb arvesse võtta, et ostud tehakse vähimalt 60% ulatuses Britist. Igale vabrikule võimaldatavast kontingendist arvatakse maha see osa, mille sisseveoks vabrik on käesoleval aastal load saanud.

Üleniikliku Tekstiiltöösturite Ühingu juhatuse otsustas jaotamise läbi viia ja palus ringkirjaga vajalisi andmeid kõigilt neilt tööstureilt, kes on eelmisel aastal importinud villast lõnga (niiti).

Tuleohtlike vedelike seaduse kava

oli Kaubandus-tööstuskojas läbivaatamisel ja koda leidis selle olevat üldiselt vastuvõetava, kuid arvab, et kauplustes hoitava eetri ja bensiini koguse määr (eelnõus 30 liitrit) peaks tõstetama 50 liitri peale, kuna 30 liitrit on väga väike kogus, mida püsivalt võib hoida rohu- ja segakauplustes. Ei oleks ju tuleõnnetuse puhul, kui säärane vedelik peaks plahvatama, kuigi suurt vahet, kas plahvatab 30 või 50 liitrit, kuna need vedelikud veega ei ühine ja nende tule kustutamine veega osutub võimatuks. Tuleõnne-

tuse korral oleks väike kauplus, kus ka 30 liitrit neid vedelikke hoiul oli, samuti määratud hävimisele nagu juhlul, kui seal oleks olnud hoiul 50 liitrit. Maal asuvate segakaupluste kohta on aga 30 liitrit bensiini liig väike hulk, kuna paljud säärased kauplused ei suuda endale soetada tulekindlaid hoiuruume suuremate tagavarade hoidmiseks.

Raadiooperaatorite eksamid.

Postivalitsus kavatses möödunud aastate eeskujul ka käesoleval kevadel korraldada järjekordsed raadiooperaatorite ja -amatöörade eksa-

mid. Eksamite alguspäevaks on kavatsus määrata 3. mai. Eksamid kestaksid umbes nädala.

Mai algus valiti selle tõttu, et merekooli juures käimasolevad raadiokursused tüürimees-tele lõpevad alles umbes 29. aprillil.

Müüakse raudteevarustust ja rööpaid.

Kohalik Prantsuse kaubanduslik esindaja teatab, et 1. mail s. a. müüakse Marokos kitsarööpalise raudtee liikuvat varustust ja rööpaid. Ligemaid teateid saab „Kaubandus-tööstuskoja Teataja“ talitusest, Pikk 20, Tallinnas.

Arde register

Veebruarikuu esimesel poolel.

Tegevuse lõpetamine registreeritud.

(Järg.)

38. Miina Sitska, Mõisaküla, Pärnu 19, liha-kauplus.
39. Veera Smolianinoff, Pärnu, Lootsi 2, toiduainetekauplus.
40. Villi Suursoo, Nõmme, Männiku tee 4, lihakauplus.
41. Anna Tamm, Undla v., Kadrina, pagariäri.
42. Arnold Tomann, Tapa, Ambla mnt. 25-a, toiduainetekauplus.
43. Agnes Tomberg, Tallinn, Pärnu mnt. 4, seemnetekauplus.
44. Aleksander Tornius, Kasepää v., Kükita k., põletispuude ost ja müük.
45. Aleksander Trankmann, Tallinn, Juureveo 14, lihakauplus.
46. Helmuth Trautenberg, Audru metskond, metsatööstus.
47. Anna Tšopovsky, Viljandi, Tartu 11, söögimaja.
48. Andres Tuisk, Kabala metskond ja Taali metskond, metsatööstus.
49. Mihkel Tõnisson, Pärnu, Akadeemia 11, toiduainetekauplus.
50. Anna Vaader, Tallinn, Turu km. 14-b, lihakauplus.
51. Paul Vaarma, Nõmme, S.-Pärnu mnt. 59, toiduainetekauplus.
52. Liine Valter, Tallinn, Kuke 11, toiduainetekauplus.
53. Pesukoda „Aino“ A. Velga, Tallinn, S.-Tartu mnt. 65.
54. Marie Veskus, Rakvere, Küti 20, toiduainetekauplus.
55. Higiilappide- ja pesuõblemistööstus „Helvi“ Edgar Vildt, Tallinn, Liivalaia 24—8.

Veebruarikuu teisel poolel.

Registreeritud uued firmad.

1. Johanna Abner, Undla v., Hulja k., segakauplus.
2. A. Aja, Tallinn, Lühikejalg 3, härrade juuksur, ärip. Antonia Aja.

3. J. Arbi, Tartu, Võru 5, talurahvatarvete-kauplus, ärip. Johannes Arbi.
4. Kauplus „Iris“ A. Aulik, Tallinn, Harju 35, pesu- ja pudukauplus, ja Suur-Karja 8, pudukauplus, ärip. Adolf Aulik; prokurist Erika Aulik.
5. Harry Christiansen ja Pojad, Tallinn, Narva mnt. 62, agentuur- ja komisjoniäri, usaldusühing, täisosanikeks on Harry Christiansen ja Hans Christiansen, osakapital Kr. 1.000.—.
6. P. ja B. Dietrich, Haapsalu, Ehte 5, pagari-, kondiitriäri ja kohvik ning pagaritööstus, täisühing, täisosanikud Paul Dietrich ja Benita Dietrich, osakapital Kr. 500.—.
7. Maria Dröner, Tallinn, Suur-Tartu mnt. 78, toiduainetekauplus.
8. R. Elbe, Narva, Joala 4, kirjutusmaterjalide ja pruugitud raamatute kauplus, ärip. Rudolf Elbe.
9. A. Estam, Tartu, Herne 38, kaubanduskontor, ärip. Aleksander Estam; prokurist Georg Leibert.
10. Hermann Freiberg, Skarjatina v., Skamja k., tuuleveski.
11. L. Grischakov, Tartu, Riia 8, klaasikauplus, ärip. Lavrenti Grischakov.
12. Pappkarbitööstus „Ilukarp“ S. Gurvitš, Tallinn, Uus 14, ärip. Salomon Gurvitš.
13. Voldemar Haase, Rakvere, Pikk 3, värvi- ja segakauplus.
14. R. Holst, Tartu, Narva 24, talurahvatarvete-kauplus, ärip. Rudolf Holst.
15. Alumiiniumitööstus „Vesta“, omanik Jaanson & Ko, Tallinn, Suur-Tartu mnt. 60, alumiiniumist saaduste valmistamine, täisühing, täisosanikeks on Voldemar Jaanson, Elmar Eier ja David Svitgal, osakapital Kr. 1.000.—.
16. Vello Kajaste, Pärnu, Uus-Elisabeti 37, toiduainetekauplus.
17. Restoran „Tsentraal“ Alma Kallas, Kärda, Põllu 1.
18. P. Karmet, Tartu, Võidu 16, fototarvete- ja terasasjadekauplus, ärip. Paul Karmet.
19. Karl Kaselo, Jõgeva, Suur 15, segakaupl.
20. A. Kiilo, Rasina v., raadioaparaatide ja jalgrataste esindus, ärip. Albert Kiilo.

21. A. Kink, Kõo v., Unakvere k., segakauplus, ärip. Andres Kink.
22. Anna Klammass, Kodasoo v., Rammu saal, toiduainetekauplus.
23. Kirjastus „Loov-Eesti“ O. Kold, Tartu, Suurturg 7, ärip. Otu Kold.
24. H. Kolk, Tartu, Väike-Kaar 12, toiduainete- ja piimakauplus, ärip. Hilda Kolk.
25. August Kübar ja Ko, Laatre v., Tsiurgulinnas, kruubi- ja jahuveski, BES § 4294 jt. ettenähtud lepingühing, osanikud August Kübar, Peeter Kübar, August Fischmann ja Peeter Kesvatera, osakapital Kr. 3.200.—
26. E. Ladvas, Kõo v., Võhma, Jaama 12, pagari- ja kondiitriäri, ärip. Enn Ladvas.
27. Alma Laussen, Tallinn, Niguliste 13, söögisaal.
28. A. Lillimägi, Elva, Pikk 8, lihakauplus, ärip. August Lillimägi.
29. J. Lõhmus, Tartu, Aleksandri 23, toiduainete- ja piimakauplus, ärip. Jaan Lõhmus.
30. J. Madiso, Jõgeva, Suur 35, toiduainete- kauplus, ärip. Jaan Madisoo.
31. Ivan Margas, Petseri, Poska 6, tee- ja söögimaja.
32. V. Mattisen, Tallinn, Narva mnt. 43, elektrivalgustuse tarbeainete kauplus, ärip. Voldemar Mattisen.
33. Aleksander Mendeleev, Erra v., Kiviõli, segakauplus.
34. Tehno-keemiline tööstus „Mota“ B. Mohrenschilddt, Tallinn, Rohu 5, ärip. Berend Mohrenschilddt.
35. V. Pent, Tallinn, Tehnika 2, juuksetööstus, ärip. Villem Pent.
36. Esimene Eesti Kunstikirjastus Peterson, Tartu, Tähe 14-b, ärip. Ernst Peterson.
37. M. Pirson, Tallinn, Lühikejalg 3, daamide juuksur, ärip. Marie Pirson.
38. Koloniaalkauplus V. Ploomann & K. Sirkel, Tallinn, Estonia pst. 27, täisühing, täis- osanikud Viktor Ploomann ja Konstantin Sirkel, osakapital Kr. 1.000.—
39. A. Pruuli, Tartu, Rüütli 8, teadete agen- tuurbüroo, ärip. Adalbert Pruuli.
40. K. Puusepp, Tartu, Tähe 73, pudukauplus, ärip. Karl Puusepp.
41. J. Rose, Tartu, Rackoja 27, mööblitööstus, ärip. Johannes Rose.
42. Voldemar Saaga, Tallinn, Kesk-Kalamaja 8, õllekauplus.
43. „Rannamõisa Kuursaal“ S. Selvet, Harku v., Kallaste, hotell-restaurant, ärip. Selma Selvet.
44. Hans Sepp, Löve v., Pori as., talurahva- tarvetekauplus.
45. N. Strahov, segakauplused Vaivara v., Vana-Sõtke k. ja Vaivara v., Vivikonnas, ärip. Nikolai Strahov.
46. A. Sõbin, Peipsiäärne v., Nina k., segakaup- lus, ärip. Aleksei Sõbin.
47. August Taal, Lehtse v., Aegviidu, pa- gariäri.
48. M. Tamm, Tartu, Pärna 13, toiduainete- ja piimakauplus, ärip. Maimu Tamm.
49. Osvald Tammejõe, Tartu, Lootuse 29, jalanõudetööstus.
50. A. Tamming, Tallinn, Liivalaia 28, pesu- ja kootud kaupade kauplus, ärip. Anna Tam- ming.
51. Aksel Tammsalu, Petseri, Riia 9, pa- gari- ja kondiitriäri.
52. Paul Targa, Petseri, Kaubarida 2, naha- kauplus.
53. A. Tasso, Tallinn, Ahju 3—3, mütsitöötuba, ärip. Aline Tasso, prokurist Jaan Ant.
54. H. Tauts, Tartu, Narva 145, pagari- ja kon- diitriäri, ärip. Hugo Tauts.
55. Paul Tero, Petseri, raudteejaam, sega- kauplus.
56. Karl Tigasson, Vastseliina v., liiprite- müük riigi raudteevalitsusele.
57. Tiks ja Tiirmann, Tartu, Narva 108, toiduainete- ja piimakauplus, täisühing, täis- osanikeks on Liina Tiks ja Olga Tiirmann, osakapital Kr. 300.—
58. Ed. Torpan, stantsimistööstus, Tallinn, Kesk-Ameerika 12—3, ärip. Eduard Torpan.
59. Liisa Triisa, Suure-Jaani, Viljandi 2, liha- ja aiaviljakauplus.
60. Gustav Tullus, Rõuge v., Rõuge al., se- gakauplus.
61. Arnold Tähnas, Põltsamaa, Jõgeva mnt. 6, toiduainetekauplus.
62. V. Tõnisson, Viljandi, Turu 8, naha- ja hobuseriistadepkauplus, ärip. Villem Tõnisson.
63. Aleksander Tõlp, Pärnu, Aia 20, liha- kauplus ja vorstitööstus.
64. Univer, Vööpsu, Aia 1, õllekauplus, ärip. Glafira Univer.
65. Evald Unt, Kavilda v., Mõisanurme k., segakauplus.
66. M. Valtini talurahvatarvetekauplus, Pat- küla v., ärip. Marie Valtin.
67. Hilda Vartsen, Paasvere v., Lippoja, toi- duainetekauplus.
68. Karl Viira, Tallinn, Liivalaia 87, tislери- töökoda.
69. Georg Wilhelmson — esindused, Tal- linn, Kinga 6/8—3.
70. Jaan Villemsen, Vilo v., Jaaska k., se- gakauplus ühes riigiviinamüügiga.
71. Mart Villig, Käru v., metsatööstus.
72. Ida Vinkel, Tallinn, Uus 27, söögisaal.
73. K. Voika, Meeri v., vesiveski, ärip. Karl Voika.
74. Ivan Voinov, Senno v., segakauplus riigi- viina- ja piiritusemüügiga.
75. H. Voog, Nõmküla v., Koigi-Risti, segakaup- lus, ärip. Hindrek Voog.
76. H. Väk, Tartu, Tähe 63, pagariäri, ärip. Herbert Väk.
77. M. Väärssi, Tartu, Kalevi 68, toiduainete- ja piimakauplus, ärip. Maria Väärssi.
78. T. Ärmann, Tartu, Võidu 38, õmblustöö- koda, ärip. Terese-Linda Ärmann.
79. J. Öunmaa, Tartu, Vene 8, segakauplus, ärip. Johannes Öunmaa.

Registreeritud muudatused:

1. Oskar Adamson on avanud ka puutöös- tuse Tartus, Peetri 27-b.
2. Valentine Areni pudu- ja kirjutusma- terjalikauplus asetseb Tallinnas, Suur-Tartu mnt. 8 (enne Vana-Kalamaja 7).
3. I. Benenson, kaubanduskontor, Tallinnas, Vilmsi 16, ettevõtte ärialaks on vineeri, me-

- rirohu, kapoki, fototarvete ja kunstnaha import ja müük.
4. August Borkmanni Tartus, Lao 2 asetseva autoremonttöökoja firmaks on „Motoriseeritud liiklemis- ja veovahendite remonttöökoda „Auto“ A. Borkmann“.
  5. Aleksander Eberi toiduainete- ja koloniaalkauplus asetseb Tartus, Narva 1 (enne Holmi 26).
  6. Espe & Kold, kohvik Ko-Ko-Ko, Tartus, Gustav-Adolfi 5, täisosanik Nikolai Espe on ühingust lahkunud, juure on tulnud Udo Silvere; firmaks jääb „Udo Silvere ja Otu Kold, kohvik Ko-Ko-Ko“.
  7. Õhuliikluse u.ü. „Eesti-Avio“ G. Gahlnbäck & Co, Tallinnas, Vana-Viru 11, prokuristi Gerhard Heiseleri volitus on tühistatud, prokuura on antud Etienne Gahlnbäckile.
  8. Dipl. ins. K. Griep & Co, pitsi- ja paclavabrik, Tartus, Peeter Põllu 3, osakapital on suurendatud Kr. 35.000-ni.
  9. Leivaäri J. Grünberg, Tallinnas, Pärnu mnt. 55, leivaäri ja -tööstus, äripidaja Johannes Grünbergi surma järele on ettevõtte ühes firmaga üle läinud tema pojale Alfred Grünbergile.
  10. Kristjan Hendriksoni toiduainetekauplus asetseb Tartus, Rackoja 85 (enne Võru 128).
  11. Karl Henningi koloniaal- ja piimakauplus asetseb Tartus, Meltsiveski 54 (enne Meltsiveski 41).
  12. Gerson Herzenbergi agentuuräri asetseb Tallinnas, Raua 42—4 (enne Viru 12).
  13. Johannes Hinno elektrotehnikatööstus asetseb Tallinnas, Vene 8 (enne Vene 1).
  14. Friedrich Jaani toiduainete- ja piimakauplus asetseb Tartus, Kesk 50 (enne Vabaduse 13).
  15. Karl Kangru on avanud restorani ja sisesõiduhoovi Tartus, Narva 36, firma all „K. Kangru“.
  16. Mihkel Kantsi toiduainetekauplus asetseb Pärnus, Poska 40 (enne Laidoneri 12).
  17. Paul Karindosk on avanud rätsepatöökoja Tartus, Kalmistu 71.
  18. Rudolf Karro, maiustuste müük autost, firma asub Tallinnas, Kesk-Ameerika 16—11 (enne Alberti 29—3).
  19. Aleksander Kilmeijer on avanud toiduainete-, piima- ja õllekaupluse Tallinnas, Roosikrantsi 15, firma all „A. Kilmeijer“.
  20. Faustine Kink'i toiduainetekauplus asetseb Narvas, VI Peetri 44 (enne Paemurru 5).
  21. Paul Kinteri stantsimistööstus asetseb Tallinnas, Reimani 25—2 (enne Imanta 21—1).
  22. H. Kraack & Ko, Tallinnas, Roosikrantsi 15, osakapital on suurendatud Kr. 25.000-ni.
  23. Elmar Lass on avanud veel ajakirjanduse agentuuri ja kirjutusmaterjalimüügi Tartus, Suurturg 3.
  24. Elisabet Leineri kudumistööstus asetseb Tallinnas, Gonsiori 27 (enne Imanta 27—2).
  25. Ernst Lepiksaar on avanud segakaupluse Rakveres, Laadaplats 1.
  26. Kirjastusosauhisus „Loodus“, Tartu, Ülikooli 18, klišeede valmistamine on lõpetatud.
  27. Karl Luks on avanud talurahvatarvete-kaupluse Ulila v., Iiärjanurme k., firma all „K. Luks“.
  28. Luscher ja Matiesen, Tallinnas, Kuninga 2, veini- ja napsikauplus ja -tehased, avatud puuvilja- ja marjamahladetööstus Tallinnas, Kohti 12; täisosanikuna on juure tulnud Dimitri Matiesen, osakapital on suurendatud Kr. 14.000-ni.
  29. Evald Malström on lõpetanud pagari-tööstuse ja köht Tallinnas, Suur-Tartu mnt. 10.
  30. Eesti filmitööstuse aktsiaselts Metro-Goldwyn-Mayer, Tallinnas, Kinga 6/8, lahkunud juhataste liikmed Franz-Wilibald-Norman Becker ja Nikolai Ivanov, juhataste liikmeteks valitud Ludvig Lawrence ja Ralf Muldau.
  31. Chr. Meybaum, Tallinnas, Suur-Tartu mnt. 4—3, kaubanduskontor, prokuura on antud Ilse Meybaumile.
  32. Ernst Mõntsi, kes peab toiduainetekauplust Tallinnas, Uus 31, uueks nimeks on „Mõns“.
  33. Rudolf Mühlerbergi uueks nimeks on „Veskimäe“ ja tema Vana-Kuuste v. asetseva talurahvatarvetekaupluse firmaks jääb „R. Veskimäe“.
  34. Hilda Patune uueks perekonnanimeks on „Jaks“ ja tema Viljandis, Lossi 27, asetseva segakaupluse firmaks jääb „H. Jaks“.
  35. Gustav Peets, Esimene Eesti Piimamasi-navabrik, Tartus, Võru 100, piiratud prokuura on antud Juhan Saarsele.
  36. Marie Puhkan on avanud Kohila v., Kohila al. segakaupluse ühes õlle- ja peenviina-müügiga.
  37. E. Puijat, Tartus, Poe 6, nõõrikauplus, ja Alliku 3, nõõritööstus, äripidaja Eduard Puijati surma järele on ettevõtte üle läinud tema abikaasale Antonie Puijatile, firmaks jääb edasi „E. Puijat“.
  38. Leida Pärni, kes peab Juuru v. lihakauplust, uueks nimeks on „Metsis“.
  39. Helve Rank (enne Melanie Beckmann) on avanud pudukaupluse Tallinnas, Imanta 31.
  40. Heino Rebane on lõpetanud metsatööstuse Laeva v. ja Puurmanni v.
  41. Karl Rotberg on avanud jahuveski Irboska v.
  42. K.-M. Johann Roosipuu on lõpetanud kirjutusmaterjali-, paberikaupade- ja raamatu-äri Narvas, Suur 24.
  43. August Ruubeli segakauplus asetseb Suure-Jaanis, Viljandi 9 (enne Pärnu 1-a).
  44. Voldemar Saar on lõpetanud metsatööstuse Pada v., Sondas.
  45. Amanda-Vilhelmine Saidla (end. Siiberg) on avanud Tallinnas, Liiva 10, pudu- ja kirjutusmaterjalikaupluse firma all „A. Saidla“.
  46. Mart Sanderi lihakauplus asetseb Kohila v., Kohila al. (enne Juuru v.).
  47. Maria Sappel on avanud söögimaja Tallinnas, Hollandi 28.
  48. Udo Silbergleich, kelle uueks perekonnanimeks on „Silvere“, on lõpetanud vilja- ja jahulao Tartus, Kalda 5; avanud mehaanilise puutööstuse Tartus Uueturu 20, firma all „U. Silvere, Mehaaniline puutööstus „Areng““.

49. Ferdinand Speck on avanud Tapal, Jaama 3, segakaupluse.
50. Anton Steinberg on lõpetanud metsatööstuse Vana-Põltsamaa v., Adaverce metskonnas.
51. Talurahvakauplus Vennad Sööt, Vastse-Kuuste v., Kiidjärve, katusepapi imbutamise tööstus on lõpetatud.
52. Villem Tamm on avanud metsatööstuse ja metsamüügi Kilingi-Nõmmel, Murd 6.
53. Oskar Temmeri toiduainetekauplus asetseb Tartus, Herne 55 (enne Fortuna 11).
54. Gustav Toom on avanud segakaupluse Pärnus, Kalevi 32; kingsepatöökoja samas lõpetanud.
55. Ernst Toome (end. Tomberg) on avanud talurahvatartvete kaupluse Vana-Vändra v.
56. Leonora Trautvag on avanud Pärnus, Karusselli 14, naisterahva-üliriieete töökoja.
57. Oskar Urmela Tapal, Lai 11, asetseva kaupluse ärialaks on toiduainetekauplus (enne sega- ja koloniaalkauplus).
58. Eduard Vene on lõpetanud metsatööstuse Kariste metskonnas ja Öisu metstk.
59. J. Vermann, Pärnus, V.-Veski 16, leivatööstus, äripidaja Jüri Vermanni surma järelle peab ettevõtet tema abikaasa Miina Vermanni.
60. Anna Zeier on avanud Ropka v., Soinaste k., segakaupluse; toiduainetekaupluse Tartus, Võru 160, lõpetanud.
61. Friedhilde Zimmermann on avanud Tartus, Kaubahoov 36, pehmete jalanõude tööstuse.
62. Raamatu- ja paberikauplus „Ajakirja-Valgus“ V. Ölvingson asetseb Tallinnas, Tatari 52 (enne Kodu 18—7).
13. Maara Koger, Nõmme, Pikk 39, toiduainetekauplus.
14. A. Kuusk, Tartu, Tähe 73, pudukauplus.
15. Jüri Loigo, Suure-Jaani, Tallinna 1, segakauplus.
16. Nikolai Nečae v, Tallinn, Välja 12, savitööstus.
17. A. Ohvril, Narva, Surnuaia 4, aiaäri.
18. Hendrik Olberg, Kambja v., pagari-tööstus.
19. Liisa Orav, Rakvere, Malmi 20, toiduainetekauplus.
20. Ella Ots, Tallinn, Imanta 31, pudukauplus.
21. E. Palusalu, Tallinn, Liiva 10, pudu- ja kirjutusmaterjalikauplus.
22. V. Plooman, Tallinn, Estonia pst. 27, koloniaalkauplus.
23. Asta Praks, Tartu, Ülikooli 8, toiduainetekauplus.
24. „Rannamõisa kuursaal“ A. Pulk, Harku v. Kallaste, hotell-restaurant.
25. Elfriede Parend, Tartu, Fortuna 19, pudukauplus.
26. Jõrgen Raaschou & Co, aktsiaselts, Tallinn, Pärnu mnt. 30, peakoosoleku otsusega on firma tegevus tunnistatud lõpetatuks.
27. Anna Romm, Tallinn, Uus 27, söögimaja.
28. Leonore Selge, Tartu, Fortuna 11, juuksetööstus.
29. Ed. Taader, Tallinn, Telliskivi 41, pruugitud asjade kauplus.
30. Alice Tamm, Tallinn, Niguliste 13, söögisaal.
31. August Tarto, Vesneri v., einelaud.
32. T. Tiidu, Abja v., Paluoja, liha- ja vorstikauplus.
33. A. Tiivas, Tartu, Võru 16, toiduainete- ja piimakauplus.
34. L. Tiks, Tartu, Narva 90, toiduainetekauplus.
35. J. Toode, Tartu, Raekoja 28, tee- ja söögimaja.
36. Aino Treufeldt, Tallinn, Kollane 7, toiduainetekauplus.
37. J. Turi, Tallinn, Uus 31, toiduainetekauplus.
38. M. Tuuri lihakauplus, Põltsamaa, Lossi 14.
39. Elvine Valdhorn, Kuressaare, Kauba 10, valmisriieäri.
40. J. Vecber, Raadi v., lina- ja viljaäri.
41. Paul Viinapuu, Mäe v., metsatööstus.
42. Karl Värsi, Tartu, Karlova 68, toiduainete- ja piimakauplus.
43. Aleksander Ülenõmm, Tallinn, Rohu 2, auto puukerede tööstus.

Firma tegevuse lõpetamine registreeritud.

1. Jaan Arjukene, Tartu, Suurturg 2, saapakauplus.
2. Pudukauplus „Iris“ E. Aulik, Harju 35, Tallinnas, pesu- ja pudukauplus.
3. Harry Christiansen, Tallinn, Narva mnt. 64, laevamaakler.
4. Helene Dietrich, Haapsalu, Ehte 5, pagari- ja kondiitriäri.
5. Haase ja Nylaender, Rakvere, Pikk 3, värvi- ja segakauplus.
6. Pudukauplus Leo Heltzer, Tallinn, Suur-Karja 8.
7. Meeta Hiielo, Kuremaa v., jahuveski.
8. August Hirvesoo, Luke v., talurahvatartvete kauplus.
9. Timofci Iljin, Kastre-Võnnu v., Piirisaare, toiduainetekauplus.
10. E. Kessler, raadiotehniline töökoda „Sirena“, Tartu, Riia 58.
11. E. Kilmeijer, Tallinn, Suur-Roosikrantsi 15, toiduainete-, piima- ja õllekauplus.
12. Adolf Klaamas, Kodasoo v., Rammoaar, toiduainetekauplus.

Õiendus.

„Kaubandus-tööstuskoja Teatajas“ nr. 4 — 15. veebr. 1937 „Registreeritud muudatused“ nr. 98 lugeda igal pool „Rubanovitschi“ asemel „Rubinovitsch“.

Abieluvaranduse lahutamise lepinguid.

Varanduse lahutajate nimed	Mis ajast	R. T. lisade nr. nr.	Elukoht
Piir, Johannes ja abik. Liisa-Rosalie	8. XI 36.	R. T. lisa nr. 1 4. I 37.	Tõrvas, Viljandi t. 1.
Orn, Arvo ja abik. Ida-Rosalie	26. XI 36.	„	Otepääl, Pühajärve t. 8.
Volens, Anton ja Reimann, Aleksandra . . .	19. XI 36.	R. T. lisa nr. 5 15. I 37.	Rapla vallas, Hagudi k.
Päärmann, Aleksander ja abik. Hilja, sünd. Varres	8. XII 36.	„	Tallinnas, Tulika 44—1.
Krimm, Friedrich ja abik. Elfriede, sünd. Raus	18. XII 36.	„	„ S. Karja 9.
Jürgens, Bruno ja abik. Erika, sünd. Lindemann	14. XII 36.	„	„ V. Kalamaja 5.
Krupp, Rudolf ja abik. Alide, sünd. Koff . . .	17. XII 36.	„	Läänemaal, Oru v.
Kalamees, Aleksander ja abik. Leida-Hermine	19. XII 36.	R. T. lisa nr. 6 19. I 37.	Tartus, Hermanni 12—2.
Oona, Rudolf ja abik. Elfriede, sünd. Orrin . . .	12. XII 36.	„	„ Kastani 19.
Koit, August Hansu p. ja Või me, Marie Jaani t.	28. XI 36.	„	Narvas, Uus liin 117.
Jaanson, Jaan Jaani p. ja Anilane, Aliide Jaagu t.	7. I 37.	R. T. lisa nr. 8 26. I 37.	Narva vallas. —
Selvet, Sergei ja abik. Selma, sünd. Pulk . . .	5. I 37.	R. T. lisa nr. 9 29. I 37.	Harku vallas.
Juus, Arnold ja abik. Anette, sünd. Kantus-Kan- tas	21. XII 36.	„	Tallinnas, Jakobsoni 38.
Valden, Georg ja abik. Anette	15. I 37.	„	„ Sakala 17.
Advokat, Israel-David ja Buras, Libe-Mere . .	28. XII 36.	„	„ Vanaturg 1.
Riisk, Endel-Aleksander ja Schmidt, Ellen . .	4. I 37.	R. T. lisa nr. 10 2. II 37.	„ Liivalaia 30.
Matt, Karl Johani p. ja Eichelmann, Salme Matsi t.	29. XII 36.	„	Tartus, Põik tln. 6. „ Aleksandri 21. Hellenurme v. Elva alev.

Toiduainete turg.

London.

Bacon, kaal 112 Ingl. naela

Iiri	sh. 82/- — 91/-
Daani	„ 86/-
Hollandi	„ 82/-
Eesti	„ 80/-
Rootsi	„ 82/-
Poola	„ 80/-

Nisu, kaal — 496 Ingl. naela = 225 kg

Northern Manitoba	sh. 51/-
Rosario Santa Fe	sh. —

Jahu, kaal — 140 Ingl. naela = 63,5 kg

Good Canadian	sh. 20/3
-------------------------	----------

Odrad, kaal—112 Ingl. naela = 50 kg sh. 8/9

Kaerad, kaal — 112 Ingl. n. = 50 kg sh. 9/—9/3

Linad, cif per tn.

Livonian, Basis Risten	£ 85/-
Tows Soviet	„ 84/-

Manchester.

Või,

Eesti	sh. 102/- — 104/-
Läti	„ 102/- — 104/-
Soome	sh. 112/- — 115/-
Rootsi	„ 113/- — 115/-
Daani	„ 124/- — 127/-
Uus Meremaa, finest	„ 94/-
„ „ first	„ 91/-

Hamburg.

Nisu.

Sisemaa, 50 kg eest	
Manitoba, cif 100 kg eest term. \$	5.83
Hard Atlantic, cif 100 kg eest term. „	5.87

Rukis 1000 kg. eest

La Plata, Hamburgis.	sh. 190/-
„ „ Amsterdamis	„ 188/-

Suhkur, cwt. (50 kg)

toores	sh. —
Belgia	7/3
Tšehhi	7/1½
Poola	7/1½
Hollandi	7/3
Riis, Burmah II 50 kg eest	Rmk. 10.50

Või, Berliinis,

Deutsche Markenbutter	Rmk. —
Feine Molkereibutter	” —
Molkereibutter	” —
Landbutter	” —
Kochbutter	” —

Välisbörsid.

	L O N D O N										
	27. II	1. III	2. III	3. III	4. III	5. III	6. III	8. III	9. III	10. III	11. III
Frank . . .	105.15	105.13	105.13	105.13	105.15	105.15	107.31	107.01	106.91	107.01	106.59
Dollar . . .	4.8877	4.8897	4.8902	4.8902	4.8862	4.8812	4.8782	4.8802	4.8827	4.8867	4.8847
Rootsi kroon	19.395	19.395	19.395	19.395	19.395	19.395	19.395	19.395	19.395	19.395	19.395
Daani kroon	22.40	22.40	22.40	22.40	22.40	22.40	22.40	22.40	22.40	22.40	22.40
Norra kroon	19.900	19.900	19.900	19.900	19.900	19.900	19.900	19.900	19.900	19.900	19.900
Saksa mark.	12.150	12.155	12.153	12.156	12.147	12.145	12.142	12.145	12.145	12.150	12.152
Soome mark	226.56	226.62	226.52	226.52	226.50	226.50	226.50	226.52	226.59	226.56	226.52
Floriin . . .	8.9256	8.9312	8.9306	8.9306	8.9250	8.92	8.9162	8.9206	8.9237	8.93	8.9337
Liira . . .	92.87	92.90	92.92	92.90	92.85	92.81	92.70	92.70	92.73	92.87	92.82
Helveetsia fr.	21.427	21.436	21.435	21.428	21.395	21.388	21.386	21.397	21.406	21.415	21.422
Tšehhosl. kr.	140.06	140.12	140.12	140.25	140.12	140.—	139.68	140.—	140.—	140.06	140.—
Belga . . .	29.022	29.025	29.020	29.023	29.012	28.925	28.900	28.935	28.955	28.995	29.005
Peseeta . . .	47.300	47.250	47.250	47.275	47.325	47.400	47.450	47.500	47.600	47.600	47.750
Silling . . .	26.12	26.15	26.15	26.15	26.15	26.15	26.15	26.05	26.05	26.12	26.12
Slott . . .	25.80	25.80	25.82	25.82	25.82	25.82	25.70	25.70	25.75	26.75	25.81
Pengo . . .	27.—	27.—	27.—	27.—	27.—	27.—	27.—	27.—	27.—	27.—	27.—
Latt. . . .	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25
Eesti kroon.	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25
Litt. . . .	29.—	29.—	29.—	29.—	29.—	29.—	29.—	29.—	29.—	29.—	29.—
Tšerv. . . .	24.74	24.74	24.74	24.74	24.74	24.74	—	25.19	25.19	25.10	25.08
Höbe p/unts	20 ³ / ₁₆	20 ³ / ₁₆	20 ¹ / ₄	—	21 ¹ / ₈	20 ¹³ / ₁₆	20 ⁷ / ₈	20 ¹³ / ₁₆	20 ⁷ / ₁₆	20 ⁷ / ₁₆	20 ¹ / ₂
Kuld p/unts	142 sh. 4 d.	142 sh. 3 ¹ / ₂ d.	142 sh. 2 ¹ / ₂ d.	142 sh. 2 ¹ / ₂ d.	142 sh. 4 d.	142 sh. 6 ¹ / ₂ d.	142 sh. 7 ¹ / ₂ d.	142 sh. 7 d.	142 sh. 6 ¹ / ₂ d.	142 sh. 2 ¹ / ₂ d.	142 sh. 4 ¹ / ₂ d.
Plaat. p/unts							210/—				

	B E R L I I N										
	26. II	27. II	1. III	3. III	4. III	5. III	6. III	8. III	9. III	10. III	11. III
Naelsterling.	12.175	12.17	12.175	12.18	12.17	12.16	12.150	12.150	12.155	12.175	12.17
Frank . . .	11.58	11.57	11.58	11.58	11.575	11.565	11.315	11.34	11.345	11.395	11.395
Dollar . . .	2.490	2.490	2.490	2.490	2.490	2.490	2.490	2.490	2.49	2.490	2.490
Rootsi kroon	62.76	62.73	62.75	62.78	62.73	62.68	62.68	62.63	62.65	62.75	62.73
Daani kroon	54.35	54.33	54.35	54.37	54.33	54.29	54.24	54.24	54.26	54.35	54.33
Norra kroon	61.18	61.15	61.17	61.20	61.15	61.10	60.55	60.55	61.07	61.17	61.15
Soome mark	5.375	5.37	5.375	5.375	5.37	5.37	5.365	5.365	5.365	5.37	5.37
Floriin . . .	136.35	136.30	136.39	136.37	136.38	136.39	136.25	136.20	136.25	136.28	136.28
Liira . . .	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10
Helveetsia fr.	56.79	56.79	56.30	56.33	56.83	56.85	56.78	56.78	56.78	56.82	56.80
Belga . . .	41.94	41.93	41.94	41.96	41.95	42.04	42.07	41.97	41.98	42.—	41.97
Latt. . . .	48.40	48.40	48.40	48.40	48.40	48.40	48.40	48.40	48.40	48.40	48.40
Eesti kr. . .	68.—	68.—	68.—	68.—	68.—	68.—	68.—	68.—	68.—	68.—	68.—
Litt. . . .	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavate kaupade nimekiri ja hinnad (en gros).

	Kroonid.		Kroonid
J. Puhk ja Pojad suurveski saadused:		„Eesti parem“	100 kg. 43.—
		„Granular“	” 40.—
		Poolsoore	” 44.—
		Söre	” 45.—
Nisupütl (hinnad on arvatud ühes valge puuvillase kotiga):		Manna	” 45.—
„Sampo“	100 kg. 26.—	Rukkipütl	100kg. 15.00—15.50
„Kungla“	” 34.—	Rukkipütl	” 22.50
„Kalev“	” 37.—	Kaerahelbed	” 33.—

	Kroonid.		
A/S. Rotermanni teh.		Kivisüsi, sepa, fr. Tallinn	1000 kg. 33.50
Jahud: rukki . . . . . 100 kg.	15.—	Kivisüsi, auru, fr. Tallinn	" 28.—
" " püül . . . . . "	20.—21.—	Seemned: ristikkeina, punane,	
" nisu, pehme — sõre . . . . . "	25.00—45.—	hiline . . . . . 100 kg.	100.00—120.00
Nisu, ... "	23.00—25.—	imuti . . . . . "	35.00—50.00
Rukis . . . . . "	14 ¹ / ₂	Koks, gaasi, Tallinna gaasivabr.	1000 kg. 50.—
Kaerad, toidu . . . . . "	14.75—15.—	Kütteturvas (riigi turbat.) I sort	" 9.—
Odrad, õlle . . . . . "	—	Põlevkivi, I s. fr. ladu Tall., netto	" 8.—
" toidu . . . . . "	18.00	Kütteeõli vaadiviisi . . . . . 100 kg.	5.10
Herned, toidu, rohelised . . . . . "	23.00—25.—	Raskeõli A. B. C. . . . . "	7.25
Riis, Burma II . . . . . "	45.50—46.50	Estobituumen A. B. C (gudrong) 100 kg.	
Kartulid, piirituse . . . . . "	—	tünnid br. . . . . "	7.25
" vabriku . . . . . "	—	" A. B. C. D. E. F. (pigi) " " "	8.75
" sõõgi . . . . . "	—	Katuselakk, ... "	9.25
Kartulitärklis „Supérieur“ . . . . . "	23.—	Fenolaat, tünnides, netto . . . . . "	4.75
Siirup, kartuli, 42 ⁰ / ₁₀₀ . . . . . "	24.00—26.—	Karbolineum „Estokarbolineum“	
Glükoos . . . . . "	24.—	A. netto . . . . . "	10.75
Margariin, kodumaa . . . . . "	77.50—87.50	„Estokarbolineum“ B, netto . . . . . "	9.75
Kakao, Hollandi . . . . . 1 kg.	1.80—2.40	C " . . . . . "	7.75
" Eesti . . . . . "	1.00—2.30	Raualakk, tünnides, netto . . . . . "	16.75
Kohv, Rio, Santos jne. . . . . "	4.35—5.—	Imbutusõli D, netto, tünnides . . . . . "	6.75
" Keskk-Ameerika sordid . . . . . "	6.50—7.50	" C " . . . . . "	5.75
Tee, laht., oranž Pekoe, Tseilon . . . . . "	5.50—6.—	Maanteeõli . . . . . 100 kg.	5.50
Tee, laht., oranž Pekoe, Java . . . . . "	5.00—5.50	Asfaltmastiks . . . . . "	5.25
Suhkur, peenike, Inglise 100 kg.	45.75—46.—	" emulsioon . . . . . "	9.25
" " Poola " . . . . . "	—	Viljapuu-karbolineum, netto . . . . . ltr.	0.30
" " Vene " . . . . . "	44.50—44.75	Autobensiin . . . . . "	0.26
Sool, lahtine, Vene, fr. vagun		Diiselnافت . . . . . 1kg.	0.10
Irboška ja Narva . . . . . "	2.50	Mootorpetrooleum, ... "	0.11
" lahtine, Saksa, fr. Tallinn . . . . . "	2.50	" -nafta . . . . . "	0.10
" " vene " . . . . . "	2.30	Putukamürk „Puttox“ . . . . . "	1.50
" " hispaania meresool . . . . . "	2.00—2.30	Raud, sordi . . . . . 100 kg.	19.—
Heeringad,		" latt . . . . . "	19.—
Šoti „Matties“, I sort, tünn	48.—49.—	" vits . . . . . "	24.00—29.—
sama koormaviisi . . . . . "	—	" plekk . . . . . "	26.00—32.—
Šoti „Matfulls“ I sort . . . . . "	52.—53.—	" plekk, tsingitud . . . . . "	38.00—42.—
" „Matfulls“ II s. . . . . "	51.00—52.00	" talad . . . . . "	22.—
A-s. Kalandus . . . . . "	40.—	Teras, talle, ree . . . . . "	19.00
" „Matties“ . . . . . "	42.—	" vedru . . . . . "	23.00—25.—
" „Matfulls“ . . . . . "	44.—	" valu . . . . . "	80.00—90.—
Liha, sea, I sort . . . . . 1 kg.	00.83—00.85	Inglistina . . . . . "	500.—525.—
Liha, looma, I sort . . . . . "	00.85—00.56	Seatina . . . . . "	63.—66.—
Õlikoogid, linaseemne . . . . . 100 kg.	12.50—13.—	Vaskplekk, punane . . . . . "	200.—250.—
Sojatangud . . . . . "	—	" valge . . . . . "	170.—200.—
Nisukliid . . . . . "	10.—	Tsinkplekk . . . . . "	65.—75.—
Puuvillane riie, Bias, netto . . . mtr.	0.49.5—0.62.5	Masinaõli, ... "	18 ¹ / ₂ —21.—
" " Mitkal " . . . . . "	0.36.5—0.47.5	" poola . . . . . "	—
		" ameerika . . . . . "	—
Linahindade noteerimise komisjon noteeris 5. III		Mootoriõli, ameerika . . . . . "	35.00—60.—
1937. a. järgmised lina kokkuostuhinnad sentides ühe		Autoõli, ameerika ja daani . . . . . "	42.00—105.—
kg eest franko kokkuostja ladu riiklike stand-		O/Ü. Eesti Kiviõli põlevkivi küt-	
dardsortide alusel (s. o. sortide eest, mis vastavad		teõli, tsistern. . . . . 1000 kg.	50.00—52.—
Põllutööstusministeeriumi lina väljaveo kontrolli nõue-		Linaseemneõli . . . . . 100 "	65.00—67.—
tele nii omaduste kui ka harimise ja sidumise		Värnits . . . . . "	66.00—68.—
poolest):		Tsilindriõli, Ameerika . . . . . "	29.00—48.—
	Petseri- ja Mujal	Nafta, Vene . . . . . "	11 ¹ / ₂ —12.—
Tendants: vaikne.	Võrumaal	" Ameerika . . . . . "	—
Lina, ristna R . . . . . "	129	" Poola . . . . . "	—
hoffsdreiband HD . . . . . "	120	Petrooleum, Vene, tsist. ja vaadid	13.00—13.50
dreiband D . . . . . "	111	" Ameerika " " "	12.50—13.10
ordinärdreiband OD . . . . . "	102	Bensiin, Eesti, riigi põlevkivi-	
liivi ordinärdreiband LOD	93	tööstuse segabensiin, fr. Tallinn, pr. l.	—26
takupraak H . . . . . "	84	O/Ü. Eesti Kiviõli bensin „Estolin“,	
		tsistern fr. Tall., ühesteedemaks. . . . . "	—29
Takud Codilla I . . . . . 1 kg.	—92	Bensiin, I s. välisbensin . . . . . "	—31
" " II . . . . . "	—82	Piirit., puh., eksp. (ekskl. v.) fob. Tall. h/alk	32.00—34.—
" " III . . . . . "	—72	Pesusooda, kodumaa . . . . . 100 kg.	8.25—8.75
" ehituse . . . . . "	—17	Seebikivi . . . . . "	26.—28.—
Õlilinaseemned, baas . . . . . 100 kg.	16.00—17.—		
Linaseemned, külvi, baas . . . . . "	23.00—25.00		

Eesti Panga nädalaaruanne

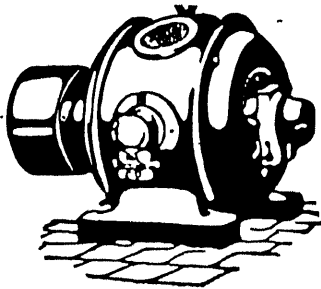
7. märtsil 1937. a.

AKTIVA	PASSIVA
1. Kattevara:	1. Põhikapital . . . . . 5.000.000.—
kuld: rahas ja kangides 34.175.150.72	2. Tagavarakapital 704.876.51
välisraha 12.642.460.54	3. Jooksvad kohustused:
2. Vahetusraha 1.582.494.26	a) pangatähed liikvel . . . . . 44.632.279.—
3. Sisevekslid:	b) jooksvad arved:
kaubavekslid 10.389.318.28	valitsuse 23.142.356.11
põllumajandusl. . . . 2.101.051.94	pankade 6.840.766.19
metsatööstusl. . . . 73.340.99	teised 2.622.547.93
4. Laenud:	4. Muud passivad 7.207.984.19
valitsusele . . . . . —	
teistele *) 10.958.975.57	
5. Kinnis- ja vallasvara 3.380.627.92	
6. Muud aktivad 14.847.389.71	
90.150.809.93	90.150.809.93

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: 60,61 %.

JUHATUS.

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 1.321.605.83.

ELEKTROTEHNIKA BÜROO V. ENGEL

PIKK T. 39 TALLINN, TEL. 444-53

Elektrimootorid ● Elektriarmatuurid ● Elektritriikraud ●
Elektrikeedunõud ● Elektrilambid ● Elektriinstallatsiooni
materjalid ● Elektrivalgustuse ja -jõusisseseaded

Hinnad mõõdukad.

Järelmaks võimaldatud

O-ü. Riieturite Ühiskaubamaja

TALLINN, S. Karja 19, telefon 455-77.

TARTUS, Aleksandri t. 5, telefon 16-20.

Soovitab

suures valikus uudismustreid
inglise ja kodumaa vabrikust,
palitu-, ülikonna- ja kostüümiriideiks.

„PÄEVALEHT“

ON ISESEISEV, LEVINUIM JA LOETA-
VAIM PÄEVALEHT EESTIS, SUURIM
NING KASULIKEM KUULUTAMISE LEHT

„LASTE RÕÕM“

— LOETAVAIM LASTEAJAKIRI

SUURED NING TÄIELIKUD

**RAAMATU- JA KIRJU-
TUSMATERJALIDE
K A U P L U S E D**

KIRJANDUSE JA PABERILAOD

TÄIELISIM

GRAAFIKATOOSTUS

TRÜKIKODA TSINKOGRAAFIA
LITOGRAAFIA KÕITEKODA

TALLINNA EESTI KIRJASTUS-ÜHISUS

TALLINN, PIKK TÄN. 2.

OMA TELEFONI KESKJAAAM NR. 428-83